

concordia
PROIECTE SOCIALE

STUDIU DE IMPACT AL CENTRELOR DE ZI CONCORDIA ROMÂNIA

BUCUREȘTI,
DECEMBRIE 2021

Bogdan VOICU
Claudia PETRESCU
Eugen GLĂVAN
Adriana NEGUȚ

Acest raport concretizează analiza impactului centrelor de zi **Casa Alexandra** și **Casa Cristina**, implementate de **Organizația Umanitară CONCORDIA**.

Analiza se referă la impactul asupra primelor generații de beneficiari (2013-2016) și are ca scop identificarea potențialelor căi de îmbunătățirii a activității centrelor de zi. Textul se concentrează pe descrierea celor observate și dezvoltă câteva recomandări de acțiune în vederea monitorizării permanente și a realizării de evaluări de impact folosind sistemul de înregistrări pe care îl sugerăm.

CUPRINS

1. Introducere

04

2. Descrierea modelului de intervenție CONCORDIA în cadrul Centrelor de Zi pentru copii și familii aflate în dificultate

06

Elemente distinctive ale intervenției Centrelor de zi CONCORDIA 06

Modelul de Intervenție al Centrelor de Zi CONCORDIA
pentru copii și familii aflate în dificultate 07

Date cheie privind activitatea Centrelor de Zi CONCORDIA 08

Teoria Schimbării pentru Centrele de Zi CONCORDIA 10

3. Metodologie

12

Obiective 12

Întrebări de evaluare 12

Principii 13

Aspecte etice 14

Limite 14

4. Rezultate

16

Indicatori de context 16

Beneficiari direcți ai centrelor de zi 19

Reprezentările beneficiarilor și actorilor locali 20

- Impact educațional 21

- Impact la nivel vocațional 27

- Impact la nivelul relațiilor sociale 29

- Impact la nivelul relațiilor de familie 31

- Impact transversal la nivelul dezvoltării personale 36

- Colaborare cu actorii locali 39

Evaluări transversale ale organizației 40

- Relevanță - Sustenabilitate - Eficacitate

5. Concluzii generale

46

6. Recomandări

50

Recomandări generale 50

Matricea recomandărilor esențiale 51

Lista recomandărilor specifice 52

7. Lista abrevierilor

55

8. Glosar de termeni

56

1

Introducere

O.U. CONCORDIA a dezvoltat în Ploiești două centre de zi (Casa Cristina și Casa Alexandra)

care ținesc populația de vârstă școlară din localitate, cu precădere din cartierele cu persoane aflate în situație de risc (precum Mimiș, Bereasca, Radu de la Afumați, Dallas, Bariera București, Bariera Unirii, Dorobanțu, Ghighiu, Nord Ploiești, Obor, Rudului, Cimitirul Bolovan).

Centrele de zi oferă supraveghere și îngrijire beneficiarilor lor direcți, oferindu-le programe educaționale, sanitare, consiliere psihologică, dezvoltare personală, activități de timp liber, orientare profesională și academică, etc. atât lor cât și familiilor lor (părinților, tutorilor). Cele două centre de zi au devenit funcționale în 2013, respectiv 2015. Un al treilea centru de zi a fost deschis în 2021 la Odobești (Dâmbovița). Activitățile celor două centre existente sunt detaliate în Inception Report, parte a acestui set de rapoarte pe care le-am furnizat către O.U. CONCORDIA.

Raportul de față caută să evalueze impactul centrelor de zi ale Organizației Umanitare CONCORDIA de la Ploiești (prescurtat CZ). Investigăm pe de o parte evoluția beneficiarilor centrelor de zi din primele generații (din perioada 2013-2016, pentru Casa Cristina și 2015-2017 pentru Casa Alexandra) – recurgând la interviuri personalizate și la dosarele lor de la centrele de zi CONCORDIA, documentăm procesul de asistare a acestora cu opinii ale personalului CONCORDIA și a unor actori sociali locali implicați în procesele relevante pentru acțiunile CONCORDIA stakeholders), adăugând și date care ilustrează dinamica contextului local între 2013 și 2021.

Folosind acest ansamblu de surse de date, punem totul în modelul de analiză ce include Teoria Schimbării pentru Centrele de Zi folosită de O.U. CONCORDIA și ajungem la cinci concluzii majore, care sunt prezentate mai jos sintetic, fiind detaliate de-a lungul raportului și reinterpretate la finalul acestuia:

→ **Impactul de ansamblu al centrelor de zi CONCORDIA este unul pozitiv** pentru beneficiarii direcți și crește odată cu prelungirea perioadei în care asistarea este prezentă.

→ **Impactul vizează toate sferele vieții**, dar acțiunile O.U. CONCORDIA produc efecte diferențiate, mai importante în ce privește educația, ruta profesională, starea de sănătate, și mai puțin pregnante în ce privește relațiile sociale ale copilului.

→ **Impactul pozitiv se datorează mult abordării integrate și personalizate**, care constituie elementul cheie al intervenției.

→ **Flexibilitatea și adaptabilitatea intervențiilor** la nevoile beneficiarilor este extrem de importantă în asigurarea succesului activităților centrelor de zi CONCORDIA.

→ Este practic imposibil să cuantificăm nivelul impactului și să diferențiem între contribuția specifică a fiecăreia dintre acțiunile și programele centrelor de zi CONCORDIA: este nevoie de o **monitorizare sistematică, incluzând înregistrarea mai atentă a datelor privind beneficiarii și progresul acestora**. În secțiunea de recomandări este propus un instrument de monitorizare, la nivel de principii dar și incluzând indicatori de înregistrat permanent/ periodic și moduri specifice de înregistrare, a cărui integrare poate fi realizată în orice soluție informatică aleasă.

→ **Impactul CONCORDIA merge dincolo de beneficiari**, familiile și comunitățile lor imediate, fiind probabil prezent la nivelul întregului municipiu Ploiești, atât la nivel instituțional, cât și comunitar.

Rezultatele observate sunt agregate în penultimul capitol într-o serie de concluzii pe domenii ale vieții beneficiarilor și pe domenii ale intervenției. Ultimul capitol construiește recomandări pornind de la concluziile menționate. Recomandările ținesc căi de îmbunătățire a programelor O.U. CONCORDIA în concordanță cu teoria schimbării utilizată și cu beneficiile în ce privește dezvoltarea celor asistați (copii, familiile lor, comunitatea), precum și cu dezvoltarea organizațională a centrelor de zi CONCORDIA.

Pentru majoritatea capitolelor și subcapitolelor care includ rezultate, am inclus în debutul lor, evidențiate cu fundal albastru deschis, câteva concluzii cheie. Acestea nu sunt detaliate în acel mic sumar, dar sunt explicate amănunțit în corpul capitolului sau subcapitolului în al cărui debut se află.

Limbajul folosit în acest raport caută să evite exprimările tehnice. Uneori însă acestea sunt necesare. Exemplul cel mai concret este legat de evaluarea de impact în sine. Privim centrele de zi CONCORDIA ca pe un sistem de măsuri ce deservește nevoile beneficiarilor. Orice sistem poate fi definit prin parametrii săi de intrare și cei de ieșire. Această definiție seacă nu dezumanizează beneficiarii centrelor de zi CONCORDIA, ci doar ajută la o comunicare mai rapidă. Chiar dacă folosim termeni precum „intrări în sistem”, nu uităm că avem de a face de oameni, cu preferințele, nevoile și dorințele lor, că fiecare este în fapt unic și are nevoi personalizate.

Totuși, pentru a simplifica uneori discursul și a reuși să ne apropiem de analiza de impact dorită, discutăm uneori despre beneficiarii centrelor de zi CONCORDIA ca despre „intrări” în sistem, care primesc o serie de „tratamente” și prezintă la intrare și la final anumite „caracteristici”. Spre exemplu, un copil aflat în situație de risc primește ca tratament în centrul de zi CONCORDIA diferite servicii educaționale, consiliere psihologică, educație sanitară, orientare profesională etc.

Conform teoriei schimbării, toate aceste „tratamente” contribuie la a ajunge la o „stare finală” care este mai bună decât „starea finală” probabilă în absența tratamentelor.

„Tratament” sau „intervenție”, „stare inițială”, „stare finală”, „intrare” sunt elemente esențiale pentru analiza de impact și constituie termeni consacrați în analiza organizațională, analiza de impact și alte câteva domenii. Îi folosim ca atare în întreg raportul.

2

Descrierea modelului

de intervenție CONCORDIA în cadrul Centrelor de Zi pentru copii și familii aflate în dificultate

2.1. Elemente distinctive ale intervenției Centrelor de Zi CONCORDIA

Intervenția realizată în cadrul centrelor de zi CONCORDIA are câteva caracteristici care o diferențiază de altele asemănătoare:

- **Abordarea integrată și personalizată** – intervențiile propuse vizează toate nevoile copilului pe dimensiunile educație, protecție socială, sănătate, locuire
- **Intervenție pe trei paliere pentru a îmbunătăți situația copiilor** – la nivel individual (al copiilor), al familiilor și comunităților acestora. Intervenția este una integrată având în centru copilul ca agent al schimbării nu doar la nivel individual, ci și la nivel de familial și comunitar. Intervenția integrată vizează copilul cu toate dimensiunile calității vieții acestuia - educație, sănătate, protecție socială, familie, relații sociale, nivel de trai.
- **Voluntariatul realizat de foștii beneficiari ai centrelor de zi** care îi ajută să își dezvolte abilitățile civice și capitalul social
- **Flexibilitate în intervenție** astfel încât aceasta să fie schimbată în funcție de noile nevoi sau oportunități identificate

2.2. Modelul de Intervenție al Centrelor de Zi CONCORDIA pentru copii și familii aflate în dificultate

01. Social

- O masă caldă pentru copiii din centru
- Sprijin pentru locuire
- Pachete de alimente pentru familii
- Sprijin obținere acte
- Sprijin accesare facilități sau drepturi de asistență socială

02. Educațional

- Sprijin educație timpurie
- Educație remedială
- Programe aferschool
- Activități artistice
- Activități sportive
- Alte activități recreative

04. Familie

- Abordare integrată în funcție de nevoi
- Prezență zilnică în comunitate
- Școala Părinților

03. Vocațional

- Formare profesională pentru părinți
- Sprijin acces **A doua șansă** pentru părinți și alți adulți din comunitate
- Consiliere vocațională pentru copii
- Consiliere vocațională pentru părinți
- Plasare pe piața muncii & job-coaching

Psihologic / Logopedie

- Consiliere părinți
- Consiliere copii

Comunitate

- Sprijin grădinițe și școli
- Parteneriate cu autorități locale în domeniul social
- Echipe mobile pentru identificarea nevoilor

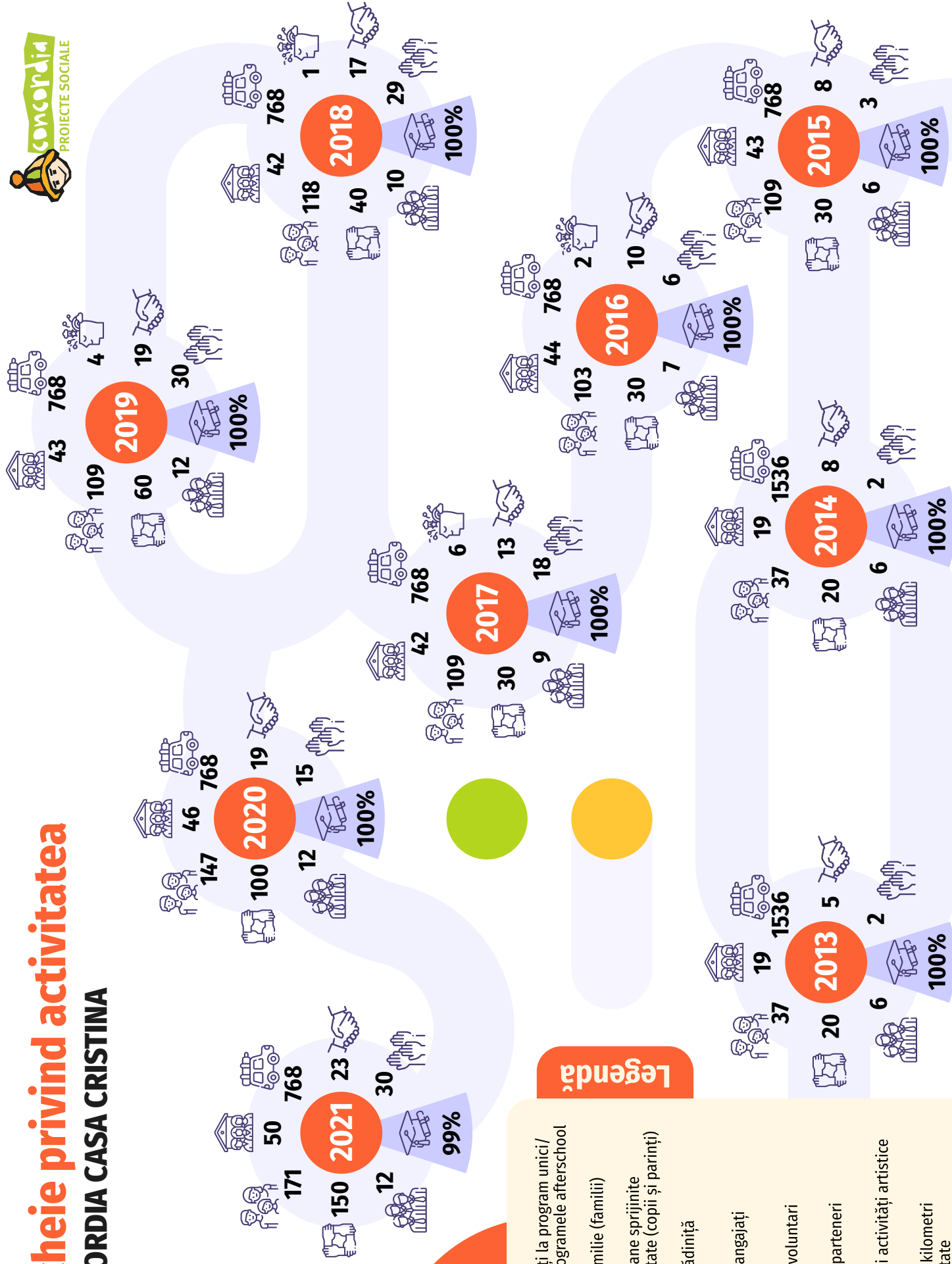

Medico- Sanitar

- Educație pentru sănătate copii
- Educație pentru sănătate părinți
- Monitorizarea stării de sănătate
- Campanii de informare

Date cheie privind activitatea

CZ CONCORDIA CASA CRISTINA

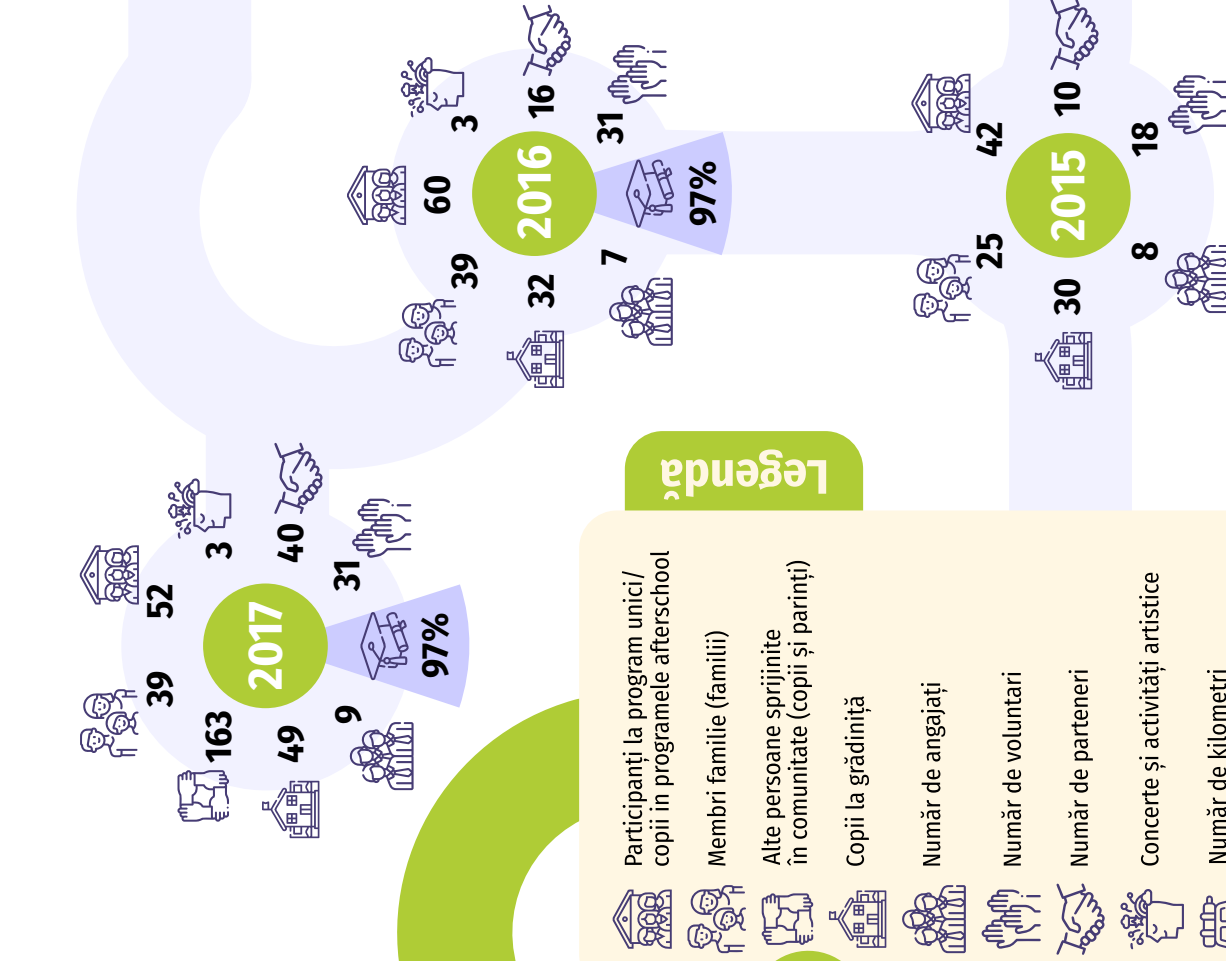
Legenda

- Participanți la program unici/copii în programele afterschool
- Membri familie (familii)
- Alte persoane sprijinite în comunitate (copii și părinți)
- Copii la grădiniță
- Număr de angajați
- Număr de voluntari
- Număr de parteneri
- Concerte și activități artistice
- Număr de kilometri în comunitate
- Rata promovabilitate

Date cheie privind activitatea

CZ CONCORDIA CASA ALEXANDRA

Legenda

- Participanți la program unici/copii în programele afterschool
- Membri familie (familii)
- Alte persoane sprijinite în comunitate (copii și părinți)
- Copii la grădiniță
- Număr de angajați
- Număr de voluntari
- Număr de parteneri
- Concerte și activități artistice
- Număr de kilometri în comunitate
- Rata promovabilitate

2.4. Teoria Schimbării pentru Centrele de Zi CONCORDIA

Întregul demers este supus unei abordări dependente de Teoria Schimbării folosită de centrele de zi CONCORDIA. Am discutat pe larg despre premisele și modul de rafinare a teoriei schimbării centrelor de zi CONCORDIA într-unul din rapoartele precedente, dedicate acestui scop. Ilustrează fluxurile din interiorul centrelor de zi CONCORDIA, înfățișând grafic elementele esențiale ale teoriei schimbării.

Câteva constatări cheie rezumă cunoașterea despre centrele de zi acumulată de echipa noastră prin interacțiune directă și repetată cu personalul O.U. CONCORDIA:

- Proiectul din spatele centrelor de zi este unul dinamic, în sensul că principiile sale de bază se schimbă în timp, urmând, pe de o parte, schimbarea filozofiei serviciilor sociale furnizate în societățile contemporane și, pe de altă parte, experiența directă cu beneficiarii.
- Mecanismele schimbării sunt în concordanță cu filosofia organizației, care combină poziționarea reactivă și proactivă. Aceasta înseamnă că O.U. CONCORDIA are o misiune clară, dar metodele de atingere a obiectivelor sunt în perpetuă adaptare la condițiile existente și la modul în care personalul percepe realitatea socială prin contact direct cu beneficiarii și ideile existente în societate.
- Adaptarea este condusă de tendințele de individualizare a furnizării de servicii sociale în Europa contemporană, de concepția postmodernă a politicii sociale și de utilizarea și urmărirea oportunităților rezultate din legislația și programele concepute de autoritățile publice. În cele mai multe cazuri, cele două surse sunt convergente, chiar dacă uneori diacronice.
- Există o abordare participativă, cu o viziune bine concepută conform căreia beneficiarii fac parte din intervenție, iar copiii, familiile și comunitatea sunt implicați în diferite etape ale furnizării de servicii.
- Impactul așteptat ar trebui să fie văzut dincolo de indicatorii cantitativi standard.
- Impactul așteptat ar trebui evaluat în ceea ce privește familiile și comunitățile, nu numai în ceea ce privește copiii.
- Evaluarea impactului trebuie să ia în considerare cele două centre de zi din Ploiești în ansamblu, deoarece intervenția este de fapt comună.

Teoria schimbării

Figura 1. Vizualizarea fluxurilor principale presupuse de teoria schimbării

IMPACT

O viață independentă

OBIECTIVE
TERMEN LUNG

Integrare
educațională

Orientare vocațională și
integrare pe piața muncii

Viață de familie
armonioasă

Integrare
socială

PRECONDIȚII
Premise
Metode de intervenție

OBIECTIVE
INTERMEDIARE

Orientare vocațională
pentru copii

Dezvoltare personală
și emoțională

Prezență la școală,
achiziții educaționale,
abandon scăzut

Educație sanitară

Orientare profesională
pentru părinți

Relații de calitate
în familie

Comunitate activă

Modele dezirabile
în comunitate

**Prezență în
centrele de zi**

RESURSE

Personal

Programe

Legislație

Resurse
comunitare

Activarea
actorilor relevanți

Sustenabilitate

Intervenție de durată

Personalizarea intervenției

Complementaritatea
instrumentelor

Efecte de multiplicare

Abordarea
multidimensională

Abordare flexibilă

Instrumentele produc impact

Cooperare între actorii
relevanți

Adaptare la resursele
existente

Abordare integrată

PROBLEMA

Copii în situație de risc

3 Metodologie

3.1. Obiective

Obiectivele evaluării de impact a celor două centre de zi CONCORDIA din Ploiești - Casa Cristina și Casa Alexandra vizează:

01. Identificarea activităților și elementelor acestora prin care se produce schimbarea pentru beneficiari, grupuri sau comunități;

02. Identificarea elementelor cheie care contribuie la succesul activității centrelor de zi, precum și a principalelor blocaje și obstacole în implementare;

03. Formularea de recomandări pentru acțiunile viitoare în vederea asigurării sustenabilității și replicării activității centrelor de zi;

04. Identificarea indicatorilor de performanță care să asigure monitorizarea și evaluarea progresului activităților derulate.

3.2. Întrebări de evaluare

Evaluarea activității centrelor de zi ale O.U. CONCORDIA din Ploiești a vizat eficacitatea, relevanța, sustenabilitatea și impactul. Pentru fiecare dintre aceste criterii au fost stabilite o serie de întrebări de evaluare.

Relevanță

→ Activitățile și rezultatele imediate ale centrelor de zi sunt consistente cu scopul inițial și contribuie la atingerea obiectivelor asumate?

→ Centrele de zi CONCORDIA respectă toate procesele pentru protejarea drepturilor copilului? În furnizarea de servicii sunt luate în considerare aspectele de vârstă și gen?

Impact

→ Care sunt efectele activității centrelor de zi asupra integrării educaționale, vocaționale, sociale și familiale a copiilor beneficiari?

→ Care sunt schimbările înregistrate la nivelul familiei și comunității din care copiii beneficiari provin ca urmare a serviciilor oferite?

Eficacitate

→ Care sunt factorii care explică succesul? Există o valoare adăugată a abordării integrate și care sunt factorii care influențează realizarea activităților? Ce componente ale activității derulate sunt cele mai (puțin) eficiente?

→ În ce măsură au fost atinse obiectivele stabilite inițial?

→ Care sunt principalii factori care au influențat realizarea sau ne-realizarea obiectivelor?

→ Există rezultate neplanificate care merită luate în considerare pentru adresarea provocărilor în implementarea activității sau de urmărit în deschiderea de noi locații?

Sustenabilitate

→ Este activitatea centrelor de zi replicabilă? Poate fi replicată integral sau doar anumite componente? La ce nivel (local, județean, național) poate fi asigurată această scalare? Sunt necesare modificări ale activității astfel încât aceasta să poată fi replicată?

→ Care sunt lecțiile învățate la fiecare nivel de intervenție care ar trebui luate în considerare pentru implementarea și replicarea ulterioară a activității centrelor de zi?

3.3. Principii

Analiza se concentrează pe (1) beneficiarii direcți, dar și pe (2) efectele la nivelul familiilor și comunității imediate. Luăm în calcul efecte intenționate și efecte neașteptate.

Intenția inițială a fost să folosim ca grup de control copiii aflați în risc din comunitățile în care sunt beneficiarii și pe cei sprijiniți prin alte inițiative locale, derulate de alte ONG-uri. Cum nu am identificat astfel de inițiative, ne-am concentrat pe comparația cu cei din comunitatea imediată. În acest sens, în descrierea rezultatelor, evaluăm opiniile actorilor locali relevanți despre cei ce primesc intervenție O.U. CONCORDIA prin centrele de zi și cei ce nu accesează aceste servicii. Reprezentările actorilor sociali relevanți în plan local (asistenți sociali, personal didactic) permit o comparație subiectivă, dar suficient de informată pentru a înțelege diferența dintre cei ce au beneficiat de serviciile centrelor de zi și cei care nu au făcut-o deși se aflau în situații similare.

Adăugăm câteva date factuale legate de evoluția școlilor și a orașului Ploiești în perioada de timp acoperită de analiza noastră.

Am documentat evoluția beneficiarilor astfel:

- 01.** Am ales mai întâi un eșantion de beneficiari din anii 2013-2016 ai celor două centre de zi.
- 02.** Am selectat 40 de beneficiari, câte 20 din fiecare centru. Dintre ei, am renunțat la 2, care s-au dovedit a fi de fapt părinți ai altor beneficiari incluși deja în eșantion.
- 03.** Pentru cei 38 de beneficiari selectați aleatoriu, am studiat în detaliu dosarele întocmite de O.U. CONCORDIA.
- 04.** Apoi am recurs la discuții cu personalul O.U. CONCORDIA care cunoaște situația acestor beneficiari.
- 05.** Acolo unde au existat date de contact valide și acceptarea discuției din partea beneficiarilor sau tutorilor beneficiarilor minori, am discutat fie cu beneficiarii înșiși, fie cu tutorii lor (părinții).

Triangularea informației permite observarea evoluției reale a beneficiarilor, pe care o putem apoi compara cu datele despre evoluția generală a copiilor aflați în situație de risc din comunitățile de referință.

Adăugăm discuțiile cu actori cheie în care am abordat și situația celor ce au accesat centrele de zi pentru o perioadă foarte scurtă, în măsura în care actorii cheie dețin astfel de informație. Informație similară a fost colectată de la personalul O.U. CONCORDIA.

Pentru a evalua impactul centrelor de zi la nivelul orașului, am studiat articolele apărute în presa locală din Ploiești în perioada 2013-2021 și care fac referire la O.U. CONCORDIA. Această analiză permite stabilirea măsurii în care centrele de zi CONCORDIA sunt prezente în atenția media, fie ca interes specific al presei, fie ca urmare a efortului de comunicare al CONCORDIA.

Impactul la nivel comunitar și replicabilitatea modelelor propuse depind de nivelul de cunoaștere, iar mass media are rolul dual de informator și de oglindă a temelor de interes pentru comunitatea locală.

3.4. Aspecte etice

În toate interviurile realizate am asigurat anonimitatea celor intervievați, fără a aduce atingere intereselor personale. Raportul de față nu dezvăluie datele personale, și nu formulează judecăți de valoare legate de un anumit beneficiar. Ghidurile de interviu au respectat standardele etice în vigoare, formalizate în legi sau coduri deontologice. Echipa de cercetare s-a asigurat că toate informațiile despre procesul de cercetare și rezultatele acestuia au fost pe deplin înțelese de către participanți. Pe tot parcursul culegerii datelor, cercetătorii au adoptat o abordare continuă a aspectelor privind consimțământul, răspunzând oricărei întrebări din partea participanților în timpul/ în afara interviului. Au fost respectate toate standardele precizate în Declarația de angajament pentru partenerii „CONCORDIA Proiecte Sociale” în privința Politicii CONCORDIA de Protecție a Copilului, așa cum apare declarația în Manualul Operațional al Centrelor de Zi.

Prezentarea rezultatelor este realizată astfel încât identitatea celor intervievați să nu poată fi relaționată cu afirmațiile lor, indiferent că este vorba de personalul O.U. CONCORDIA, actori locali sau beneficiari intervievați. În cazul beneficiarilor, când sunt realizate referiri la spusele lor, folosim acronime ce nu pot fi asociate cu numele real și evităm să oferim detalii concrete care ar putea lega cazul respectiv de identitatea exactă a persoanelor despre care scriem.

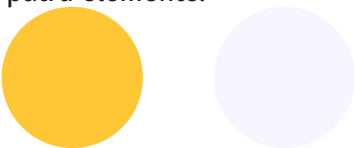
3.5. Limite

Evaluarea impactului, așa cum am afirmat deja, este una parțială, dat fiind că nu pot fi controlați toți factorii ce puteau influența beneficiarii. În absența unui studiu la debutul activității celor două centre, și în condițiile în care înregistrările privind evoluția beneficiarilor sunt doar parțial sistematice și în bună măsură nedigitalizate, evaluarea impactului folosește metode de aproximare a situației efective și, prin urmare, poate conduce la estimarea unui impact mai mic decât cel real.

În cele ce urmează prezentăm sintetic principalele limite metodologice ale prezentului studiu.

Acestea sunt detaliate și pe parcursul întregului raport, în secțiunile relevante, împreună cu recomandările pentru depășirea lor și determinarea cu mai mare acuratețe a impactului centrelor de zi.

Principalele limitări se grupează în jurul a patru elemente:

01. Lipsa grupurilor de control, necesare pentru a evalua valoarea adăugată a programului. Întrucât programul nu are un studiu de bază și nu am identificat un alt furnizor de servicii care să deruleze în Ploiești inițiative similare, am adoptat o serie de strategii complementare bazate pe compararea evoluției indicatorilor cheie cu cei din orașe sau județe cu nivel similar de dezvoltare, analiza reprezentărilor retrospective ale personalului CONCORDIA, discuții cu părțile locale interesate, elaborarea unui eșantion aleatoriu dintre beneficiarii Centrelor de Zi, analiza fișelor individuale ale beneficiarilor. Aceste strategii sunt detaliate în subcapitolul *Estimarea în absența studiului de bază și a grupului de control* a prezentului raport.

02. Caracterul predominant calitativ al evaluării de față, ceea ce permite identificarea impactului global al programelor centrelor de zi CONCORDIA, dar nu și diferențierea valorii adăugate a fiecărui program (ex. job-coaching, consiliere psihologică, Școala părinților etc.).

03. Momentul realizării evaluării: la o perioadă scurtă de timp după intervenția în sine și când, o mare parte a beneficiarilor nu au atins vârstă matură. Acest lucru constituie o provocare din două considerente principale: pe de o parte, deoarece este dificil de evaluat impactul pe termen lung și, pe de altă parte prin prisma medierii informațiilor de către tutorii copiilor (ex. în cazul interviurilor).

04. Lipsa informațiilor despre beneficiari. Dintre acestea amintim informațiile privind:

a. traiectoriile beneficiarilor după ieșirea din centrele de zi, ceea ce face extrem de dificilă sau chiar imposibilă urmărirea absolvenților și, implicit, observarea pe termen lung a efectelor intervenției O.U. CONCORDIA;

b. rezultatele școlare. Lipsa acestora îngreunează evaluarea istoricului beneficiarilor și a progreselor înregistrate;

c. starea generală de sănătate a copiilor (aspecte precum înălțimea, greutatea corporală, boli existente, vaccinări);

d. evaluarea psihologică a copiilor. Acestea cuprind de regulă informații de la momentul intrării copiilor în centrele de zi, iar înregistrările despre progresul copiilor și evoluția acestora până la ieșirea din centrele de zi sunt mai puțin detaliate, lucru care face dificil de cuantificat impactul, aparent pozitiv, al consilierii psihologice.

e. relaționarea în afara familiei, analize ale satisfacției în rândul copiilor și al familiilor acestora.

f. nu în ultimul rând, datele de contact neactualizate, ceea ce a făcut ca un număr important de beneficiari să nu poată fi contactați.

Dincolo de posibilitatea accesării informațiilor despre beneficiari în orice moment, un alt avantaj important al înregistrării sistematice, digitale, îl constituie evitarea dependenței de resursa umană și de capacitatea acesteia de a rememora situația fiecărui beneficiar chiar și după ieșirea acestuia din centru, precum și a riscului ca aceste informații să devină indisponibile odată cu o eventuală plecare a personalului.

4 Rezultate

4.1. Indicatori de context

- Pentru perioada analizată nu sunt fluctuații majore în situația beneficiarilor înșiși și a zonei din care provin. Creșterea de venit observată la nivel local este puțin probabil să se fi reflectat masiv în veniturile familiilor de proveniență.
- Este însă probabil ca, în curând, beneficiarii centrelor de zi CONCORDIA să prezinte o situație de risc relativ mai accentuată decât beneficiarii din trecut: creșterea inegalităților sociale și de venit plasează pătura socială din care provin la o distanță mai mare de restul societății decât în cazul beneficiarilor din trecut.
- Prahova este județul care cunoaște o scădere a abandonului școlar destul de accentuată în perioada analizată. Este posibil ca parte a acestei scăderi să provină din efectele de multiplicare ale acțiunilor O.U. CONCORDIA.

Indicatorii agregați descriu contextul în care apare acțiunea centrelor de zi CONCORDIA. Avem astfel informație privind dinamica unui set de indicatori relevanți, în Ploiești/Prahova și în zone comparabile, pentru a putea identifica impactul potențial al CONCORDIA și a înțelege acțiunea centrelor de zi în contextul societal în care acestea evoluează.

Am luat în calcul ceea ce se întâmplă în Prahova în comparație cu Brașov, Cluj, Argeș și Sibiu. Similar, am comparat Ploieștiul cu Piteștiul, Sibiuul, Clujul și Brașovul. Comparația privilegiată în mod normal este cea la nivel de localitate, dar disponibilitatea cifrelor face ca, în fapt, să avem mai degrabă o comparație a contextului județean. Pentru două dintre județele pe care le luăm în considerare drept județe de control (Cluj și Brașov), reședința de județ grupează mai bine de jumătate din populația rezidentă, dinamica la nivel de județ fiind cel mai probabil o reflectare destul de fidelă a ce se petrece în municipiul capitală. În Argeș și Sibiu, situația este similară cu Prahova, municipiul reședință grupând aproximativ un sfert (ceva mai mult în Sibiu) din populația județului. Similitudinea cea mai mare este între Prahova și Argeș, dar ca dimensiune a orașelor, Ploieștiul seamănă mai degrabă cu Sibiuul, iar ca dezvoltare economică, Prahova este mai apropiată de Brașov și Cluj.

Este important oricum să luăm în considerare județul, pentru că tot ceea ce se petrece în municipiul reședință este determinat și de contextul județean, așa cum ceea ce se petrece în centrele de zi CONCORDIA este influențat și de ceea ce se petrece în localitatea și județul în care acestea sunt localizate.

Elementele de context care ne interesează sunt legate de dinamica populației de copii, a indicatorilor standard ce definesc stabilitatea economică a societății (șomaj, nivel al veniturilor), al rezultatelor școlare și școlarizării în sine (care constituie centrul intervenției O.U. CONCORDIA), al dinamicii beneficiilor/ prestațiilor sociale legate de copil, precum și al inegalității de venit (indicator pentru nevoia de intervenție). În această secțiune evităm să oferim multe cifre concrete, însă descriem principalele tendințe observate în contextul din jurul centrelor de zi și discutăm despre consecințele pe care le are contextul observat asupra beneficiarilor O. U. CONCORDIA și activității centrelor de zi în ansamblul lor.

Cele două centre de zi au ca obiect fundamental de interes copiii, pe care îi susțin în dezvoltarea lor. Așa cum am explicat în introducerea acestui raport, ei constituie „intrări” în sistem. Dar ei constituie doar o parte dintre „intrările” posibile. La fel ca ei, pot intra în centrele de zi alți copii aflați în situație de risc, care fie nu aplică, fie aplică dar nu sunt acceptați în centrele de zi din lipsă de locuri.

Dinamica intrărilor potențiale este primul aspect de interes pentru a înțelege poziționarea centrelor de zi CONCORDIA în contextul în care acționează. Dacă imaginăm centrele de zi ca un loc în care se furnizează servicii pentru un flux de beneficiari, ne interesează în primul rând să avem o imagine de ansamblu asupra dinamicii celor ce ar putea veni spre centrele de zi. Ideal ar fi să avem o estimare cât mai precisă a numărului copiilor în situație de risc la nivel de cartier. Aceasta va fi posibilă în urma Recensământului populației din 2022, fiind prin urmare utilă în monitorizările ulterioare realizate de centrele de zi CONCORDIA.

Recensământul din 2022, chiar dacă la o dată ulterioară perioadei analizate, ar fi de folos și pentru a estima populația de copii pe cartier în anii anteriori. Cum însă aceste date nu sunt disponibile la momentul prezent, pentru a estima dinamica pe perioada de interes pentru acest raport (2013-2021), utilizăm datele disponibile și ne uităm mai întâi la numărul de copii din întregul municipiu Ploiești și la cifrele

corespunzătoare pentru Prahova, luând în considerare dinamica acestora.

Observațiile care derivă din cifrele disponibile subliniază o relativă constanță a numărului de copii din județ, tendință comună și celor patru județe folosite pentru comparație.

Din acest punct de vedere, dacă structura populației de copii a rămas neschimbată, nu a apărut o presiune suplimentară de a ajuta copiii în situație de risc sau o scădere a numărului de copii ce ar fi putut fi ajutați.

Observația este importantă pentru a explica dinamica numărului de solicitări către centrele de zi CONCORDIA. Conform personalului celor două centre de zi, perioada analizată este caracterizată de o afluență a cererilor de înscriere venite spre Casa Cristina și apoi spre Casa Alexandra. Cum numărul de copii din județ/municipiu rămâne constant, această afluență nu poate fi generată de simple schimbări în volumul populației de intrări potențiale. Prin urmare, cel mai probabil ea este un efect al buneii gestiuni a imaginii celor două centre de zi în comunitățile locale și a creșterii notorietății acestora, probabil bazată și pe eficiența celor două. Evident, vizibilitatea, eficiența și recunoașterea locală trebuie probate. Anticipând însă rezultatele din capitolele următoare, acestea sunt și au fost prezente de-a lungul perioadei analizate.

Pasul următor pentru estimarea unor transformări în intrările potențiale constă în identificarea eventualelor modificări din structura populației de copii. Fără a avea informații defalcate în interiorul județelor de referință, este greu de estimat un răspuns exact la această întrebare. Câteva indicii colaterale ne permit însă o concluzie generală. Pe de o parte, avem de a face cu o creștere a veniturilor salariale. Aceasta se petrece în toate cele 4 județe de control precum și în Prahova, menținând aceste județe printre cele mai bogate din România, exceptând București și Ilfov (Lupu, 2018, graficul 2, pag. 406)¹. Acest aspect se reflectă și în evoluția numărului de salariați, care rămân practic la fel de mulți și pe județe și pe municipii, exceptând Clujul, unde cifra respectivă cunoaște o creștere.

În același timp, rata sărăciei relative înregistrează o creștere (INS, 2019, p. 167, fig. 6.8)². Fenomenul se observă în regiunile ce includ Argeș, Brașov, Sibiu și Prahova, dar nu și în Nord-Vest, în care se află județul Cluj.

Cu alte cuvinte, veniturile cresc la cei care lucrează, dar rămân mici și poate chiar scad la cei aflați în pătura de jos a societății.

În aceste condiții, cel mai probabil este că, deși numărul de beneficiari potențiali ai centrelor de zi CONCORDIA nu variază în timp, distanța dintre aceștia și restul societății să se adâncească. Pentru analiza asupra impactului centrelor de zi asupra beneficiarilor inițiali, acest lucru nu aduce schimbări fundamentale, pentru că nu are cum schimba retroactiv situația lor.

Implicațiile sunt legate însă de beneficiarii curenți, față de care efortul O.U. CONCORDIA se impune a fi mai mare, dat fiind că ei se află mai departe de restul societății.

Cu alte cuvinte, distanța dintre beneficiarii curenți și restul societății este mai mare decât cea care era între beneficiarii din 2013-2016 și societatea de atunci. De aici nevoia de efort mai mare în sprijinirea beneficiarilor curenți.

Suplimentar, asistăm la o scădere a numărului de copii în anii recentți, precum și a nupțialității. Cu alte cuvinte, e de așteptat ca în câțiva ani, **beneficiarii potențiali ai O.U. CONCORDIA să fie ceva mai puțini numeric, dar în situație de risc mai pregnantă.** Scăderea numărului de beneficiari potențiali nu schimbă lucrurile din punct de vedere al intervenției, și nici a capacității de primire, din moment ce oricum numărul de cereri excedă capacitatea curentă.

Combinat cu adâncirea distanței dintre pături sociale, avem însă un semnal că personalul O.U. CONCORDIA va avea în curând de a face cu copiii aflați în situație un pic mai dificilă decât beneficiarii din trecut.

¹ Lupu, L. (2018). DISTRIBUȚIA SPAȚIALĂ A SĂRĂCIEI ÎN ROMÂNIA ASPECTE ȘI INEGALITĂȚI SOCIOECONOMICE. *Revista Română de Sociologie*, 29.

² INS. (2019) Tendințe Sociale, insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/tendinte_sociale.pdf.

Mutând discuția în sfera rezultatelor școlare, este de remarcat faptul că, dintre județele analizate, Prahova este singurul care cunoaște o scădere substanțială a abandonului școlar prematur. În timpul acesta, personalul didactic la nivel gimnazial rămâne practic constant, dar crește constant la nivel primar. Cu alte cuvinte, cresc veniturile, crește numărul de cadre didactice, scade abandonul. Aparent, scăderea abandonului ar putea fi pusă pe seama celorlalte două fenomene (creșterea veniturilor și a numărului de cadre didactice). Totuși, în toate celelalte județe de control relativ similare Prahovei, cresc veniturile, crește numărul de cadre didactice, dar nu scade abandonul. Este probabil ca în Prahova să existe un lucru care schimbă abandonul. Am ales cele patru județe de control astfel încât să fie similare Prahovei, dar neavând o intervenție similară celei realizate de O.U. CONCORDIA la Ploiești. Prin urmare, este probabil ca scăderea abandonului școlar să fie cauzată cel puțin parțial și de centrele de zi CONCORDIA.

Scăderea abandonului școlar vine însă însoțită de o scădere a ratei de promovabilitate la evaluările naționale, mult mai accentuată decât cea observată în județele de control. Nu este imposibil ca cea din urmă să se datoreze tocmai scăderii abandonului școlar. Testarea ipotezei excedă însă cadrele acestui raport (necesită o muncă de cercetare îndelungată).

Pentru acest raport, este important să reținem faptul că avem de judecat rezultatele elevilor din centrele de zi CONCORDIA în contextul unei scăderi generale a abandonului în județ, dar și a unei scăderi a promovabilității la evaluările naționale. În capitolul în care discutăm despre impactul educațional, aceste două procese sunt luate în calcul în evaluările realizate.

4.2. Beneficiari direcți ai centrelor de zi

Conform rapoartelor CONCORDIA, în **perioada 2013 - 2020, centrele de zi au avut un număr total de 604 beneficiari copii la activitățile derulate, iar 255 familii (cu aproape 1000 de membri) au fost sprijinite prin servicii directe pe termen lung.** Centrele de zi CONCORDIA asigură acces la servicii sociale anual pentru 72 de copii cu vârste între 6 și 16 ani (36 în fiecare centru) și familiile acestora (cca 49 de familii). Pe lângă serviciile socio-educative oferite copiilor care frecventează activitățile Centrelor de Zi și familiilor lor, echipa mobilă oferă servicii și altor familii din comunitățile respective, deservind anual un număr de aproximativ 800 de beneficiari. (O.U. CONCORDIA, 2020).

Pornind de la informațiile reconstituite, puse la dispoziție de echipa centrelor de zi CONCORDIA, în perioada 2013-2016, am identificat 308 beneficiari unici (copii). Am reconstruit baza de date astfel încât, pentru fiecare din acești beneficiari unici să avem luna intrării în centrul de zi, luna când au fost ultima dată înregistrați, numărul de luni în care apar în baza de date, vârsta la intrarea în centrul de zi, genul (băiat/fată).

Tabelul 1 ilustrează dinamica indicatorilor de bază ai populației de beneficiari ai centrelor de zi. Vârsta medie la intrare s-a păstrat practic neschimbată, dar cu o ușoară tendință de diminuare³. Sunt durate mai mici petrecute în centrele de zi de către cohortele 2014 și 2015 (și aici este posibil ca de fapt să fi lipsit unele înregistrări). Fetele intră în general în sistem la vârste mai mici decât băieții și petrec mai multe luni în centrele de zi.

³Media mai ridicată din 2019 se datorează unor înregistrări care sunt probabil ale unor părinți foarte tineri sau ale unor înregistrări eronate din fișele lunare. Am păstrat datele în baza de date, necorectând-le prin confruntare cu personalul CONCORDIA, fiindcă altfel ar fi trebuit confruntate manual toate cele aproape 8800 de înregistrări.

ANUL PRIMEI INREGISTRĂRI ÎN CENTRUL DE ZI	VÂRSTA MEDIE LA INTRARE	VÂRSTA MEDIE LA IEȘIRE	ESTIMARE NUMĂR DE ANI PETRECUȚI ÎN CENTRUL DE ZI
2013	10	18	aprox. 5 ani și 5 luni
2014	10	14	aprox. 2 ani și 8 luni
2015	10	15	aprox. 2 ani și 7 luni
2016	6	12	aprox. 3 ani și 5 luni
2017	9	13	aprox. 3 ani
2018	9	12	aprox. 2 ani
2019	14	16	aprox. 8 luni
2020	10	11	4 luni

Tabelul 1. Estimări ale vârstei la intrarea în CZ, vârstei la ieșirea* din CZ și ale duratei petrecute în CZ *„ieșirea” constituie vârsta la cea mai recentă înregistrare. Pentru beneficiarii ce nu ieșiseră încă din centrul de zi în decembrie 2020, estimările indică în fapt de cât timp se aflau în sistem. De aceea, e durata petrecută în sistem este subestimată, iar subestimarea este mai mare pentru beneficiarii ce au intrat în centrul de zi mai recent.

4.3. Reprezentările beneficiarilor și actorilor locali

În cele ce urmează combinăm reprezentările actorilor sociali cu care am vorbit cu cele ale beneficiarilor și cu analiza dosarelor celor din urmă. Pe de o parte extragem din interviurile cu actorii locali elemente care oferă informație despre impactul O.U. CONCORDIA și despre modul de derulare a programelor centrelor de zi. Pe de altă parte, descriem traiectoriile mai multor beneficiari. Din motive de respectare a confidențialității acestora am ales să anonimăm numele lor reale în prezentarea care urmează.

Pentru a ilustra impactul adus de programele O.U. CONCORDIA, am organizat materialul pe povești de viață care se ocupă pe rând de evoluția din punct de vedere al rutei educaționale, al integrării profesionale, al relațiilor sociale și al vieții de familie, axele principale luate în

considerare de acest studiu de impact.

Apoi privim impactul transversal, abordând aspecte psihologice, medico-sanitare și de satisfacție cu viața, cu alte cuvinte acele aspecte care contribuie la integrarea tuturor domeniilor vieții și care constituie, la nivel integrativ, dezvoltarea indivizilor ca ființe independente, funcționale biologic și privite prin lentila fericirii, a bunăstării subiective pe care o experimentează.

Pentru o parte din studiile de caz pe care le luăm în considerare, sursele includ dosarele lor aflate la O.U. CONCORDIA, dublate de relatări ale personalului O.U. CONCORDIA. Pentru un sfert (9 beneficiari), am realizat și interviuri directe cu beneficiarii înșiși (3 cazuri) sau cu familia lor (restul).

Subcapitolul este organizat pe tipuri de impact, pentru a evidenția acțiunea O.U. CONCORDIA în domenii distincte. În capitolele dedicate concluziilor și recomandărilor, adoptăm o perspectivă ce permite și evaluarea de ansamblu a intervenției O.U. CONCORDIA.

Impact educațional

Se observă:

- Un impact substanțial al serviciilor centrelor de zi ale O.U. CONCORDIA asupra abandonului școlar.
- Un impact mai ridicat în rândul beneficiarilor care au petrecut un timp mai îndelungat în centrele de zi CONCORDIA.
- Nevoia unei înregistrări și sistematizări mai bune a informațiilor disponibile despre beneficiarii centrelor de zi.

Impactul serviciilor educaționale oferite în centrele de zi CONCORDIA se face resimțit pe toate cele trei paliere ale intervenției:

LA NIVEL INDIVIDUAL (COPIII): prin reducerea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, îmbunătățirea rezultatelor școlare;

LA NIVEL FAMILIAL:

prin responsabilizarea părinților și implicarea mai ridicată în viața școlară a copiilor, conștientizarea importanței educației și oferirea unor modele dezirabile membrilor mai tineri ai familiei;

LA NIVEL COMUNITAR:

unitățile de învățământ au beneficiat de sprijin pentru îmbunătățirea infrastructurii și calității actului educațional, precum și pentru lucrul cu copiii cu curențe educaționale și/sau tulburări de comunicare, reușind să reducă marginalizarea și discriminarea copiilor din grupurile vulnerabile, incidența cazurilor de violență în școală. Totodată, s-a înregistrat creșterea participării în învățământul preșcolar.

Impactul serviciilor educaționale oferite în centrele de zi este considerat de către cadrele didactice a fi relativ important, mai ales în cazul copiilor cu curențe educaționale, al celor cu întârzieri în dezvoltarea psihică, cu dificultăți de înțelegere și vorbire. Deși vorbim de pași mici, ei sunt mari în raport cu starea inițială a copiilor, dovedind un impact vizibil la nivelul acestora. Cu alte cuvinte, deși rămân întârzieri de dezvoltare, acestea sunt mai mici decât în absența intervenției O.U. CONCORDIA.

Cadrele didactice interviewate au evaluat pozitiv rolul personalului și voluntarilor centrelor de zi CONCORDIA în susținerea beneficiarilor pentru realizarea temelor și fixarea anumitor noțiuni. Cadrele didactice amintite consideră că **activitățile din cadrul centrelor de zi sunt foarte utile în cazul copiilor cu dificultăți de învățare**, mai ales că la clasă nu este timp pentru a lucra individual cu acești elevi și nu există profesori de sprijin.

Este un sprijin foarte mare pentru familie. Faptul că-l supraveghează în efectuarea temelor, la învățare ...e un sprijin. Majoritatea celor care provin din familii defavorizate nu pot beneficia de un suport concret acasă, de un ajutor permanent. Sunt depășiți și părinții.”

- CADRU DIDACTIC

Cadrele didactice interviewate apreciază că participarea copiilor cu dificultăți de învățare/intelect mai puțin dezvoltat la activitățile centrelor de zi contribuie la **creșterea promovabilității** și menținerea acestora în învățământul de masă.

”

La cel care merge încă din clasa pregătitoare, are un intelect limitat, dar cu sprijinul doamnelor (de la Casa Alexandra) a reușit și știe să citească...aș zice...cursiv. Reușește să scrie după dictare relativ corect. Mai greu la matematică, să facă corelații și să aibă o gândire logică. Dar în comparație cu cum ar fi fost și m-aș fi așteptat dacă nu ar fi fost supravegheat, sunt progrese. La sfârșitul clasei I parțial cunoștea alfabetul.”

- CADRU DIDACTIC

Caseta 1. **Impact educațional -** **Studii de caz (1)**

FAMILIA DOT a înscris în centrul de zi mai mulți copii. Familie numeroasă, cu un capital uman redus al părinților, trăind la limita subzistenței, într-un spațiu ce poate fi descris ca locuire precară. Nivelul de start al copiilor care sunt parte a eșantionului nostru, adică nivelul la intrarea în centrul de zi, a fost în general redus, sub media vârstei lor, atât din punct de vedere al achizițiilor educaționale, cât și al dezvoltării psihologice.

Pe perioada participării la serviciile CONCORDIA, progresele înregistrate și documentate în „planul educațional” sunt constante, dar pentru doi dintre frați s-a menținut decalajul față de cogeneraționali. Dosarele existente nu rețin aproape deloc înregistrări terțe despre evoluția educațională, cum ar fi indicatorii școlari asociați notelor. De asemenea, nu sunt prezente indicații privind traiectoria ulterioară a celor ce au ieșit din centrul de zi (la absolvirea clasei a VIII-a). Remarcabil este însă că toți cei trei membri ai familiei DOT pe care i-am inclus în eșantionul de referință au absolvit clasa a VIII-a.

Reconstituirea rutei lor academice s-a realizat prin studierea surselor media și administrative ce au putut fi identificate și pe relatările din interviul cu un membru al familiei. Unul dintre frați este înscris la unul dintre liceele tehnologice din oraș, pe ruta profesională de scurtă durată (învățământ de trei ani). Un altul a reușit să absolve liceul și să se înscrie în învățământul terțiar, beneficiind de avantajul politicilor afirmative pentru categoria defavorizată din care face parte. Evoluția sa este un caz evident de succes în condițiile materiale ale familiei și cu istoricul unor părinți fără educație școlară. Mai mult, succesul educațional a fost în fapt generat în mod decisiv de CONCORDIA: conform propriilor spuse, nu intenționa să se înscrie la examenul de bacalaureat, ci intenționa să plece la lucru în străinătate. Schimbarea de opțiune are loc la insistențele personalului centrului de zi, cu care se afla în contact și cu care menține contact permanent. În plus, principalul regret în viață este azi că nu a învățat mai mult la timpul potrivit. Al treilea frate nu a urmat școala și în secundarul superior. Ruta urmată este una profesională, prioritizând nevoia de a ajuta financiar familia.

ELA provine dintr-o familie modestă, cu 4 copii, cu un frate cu istoric infracțional (tâlhărie). Până în 2017 sursele de venit ale familiei erau reprezentate de salariul tatălui și alocațiile copiilor, iar din 2017 se adaugă și salariul mamei. Ancheta socială notează că în locuință aveau apă curentă și curent, dar nu și baie. La activitățile centrului de zi participa mai mult tatăl.

ELA a participat la activitățile centrului de zi, remarcându-se la activitățile extrașcolare (dansuri, cor), a înregistrat o evoluție pozitivă concretizată în finalizarea ciclului gimnazial și înscrierea în învățământul liceal, pe care urmează să îl finalizeze. Participarea lui ELA la activitățile centrului de zi a motivat părinții unei verișoare (EMA; ambii absolvenți de ciclu primar, salariați) să o înscrie și pe aceasta la centrul de zi ca alternativă la activitățile de pregătire pentru examenul de capacitate.

Aceasta a promovat evaluarea națională, a urmat cursurile liceale pe care le-a absolvit și în prezent este angajată la o fabrică în Ploiești.

CAM este un tânăr despre care nu am putut culege informații complete. Cazul său pare a fi unul de insucces și merită a fi relatat pentru a înțelege dificultățile cu care se confruntă echipele centrului de zi. CAM a fost beneficiar al unuia dintre centrele de zi timp de doi ani. Familia sa era slab educată: tatăl nu avea școală deloc, mama absolvise 6 clase. Părinții, de altfel, nu au participat niciodată la activitățile centrului de zi. În plus, ancheta socială nota că nu pun mare preț pe educație, trăind cu predilecție din ajutorul social.

CAM a intrat la o vârstă adolescentină în centrul de zi, dar cu deficiențe mari în ce privește pregătirea școlară. După un an, în clasa a VII-a, pe care de altfel o repeta, prezenta interes și motivație reduse pentru școală și nu știa să scrie, să citească și să socotească. Ieșirea din centrul de zi este determinată de numărul mare de absențe școlare. CAM și familia sa nu au putut fi contactați (telefonul de contact cel mai probabil nu este actual și nu am identificat un altul). Lipsa înregistrărilor online, inclusiv a celor de la testele naționale, sugerează că CAM nu a finalizat 8 clase, dar nu putem garanta precizia acestei estimări.

Analiza realizată în anul 2020 de O.U. CONCORDIA⁴ indică rezultatele școlare bune ale copiilor care beneficiază de servicii centrelor de zi pentru anul școlar 2018/2019 și semestrul I al anului școlar 2019/2020. Astfel 77% dintre copiii din ciclul primar au încheiat semestrul I 2020 cu medii de Foarte Bine și Bine. În anul școlar 2018/2019 procentul copiilor din ciclul primar cu medii de Foarte Bine și Bine a fost de 68%. În cazul copiilor din ciclul gimnazial 71%, respectiv 75% dintre aceștia au încheiat semestrul I 2020, respectiv anul școlar 2018/2019 cu medii mai mari de 8.

⁴ CONCORDIA România. (2020). Situația socială și economică a beneficiarilor Centrelor de Zi CONCORDIA, concordia.org.ro.

Caseta 2.

Impact educațional - Studii de caz (2)

CAZUL LUI TIA ne poartă pașii în alt tip de probleme familiale. Tatăl are o dizabilitate, datorată bolii și este imobilizat la pat. Mama este casnică, cu educație redusă. La acceptarea în centrul de zi CONCORDIA, TIA era deja în clasa a cincea. Evaluările școlare sunt prezente în dosarul său sub forma unor copii după carnetul de note și acoperă clasele a II-a - a VI-a și a VIII-a. Informația este suficientă pentru a observa un traseu descendent al notelor înainte de intrarea în programele centrului de zi, când evaluările scad de la Bine/Foarte Bine la Satisfăcător/Bine între clasele a II-a și a III-a (o traiectorie care nu este nefirească), iar apoi spre un Satisfăcător generalizat în clasa a IV-a, ceea ce constituie deja indiciu pentru o tendință puternic descrescătoare.

După intrarea în centrul de zi, avem evaluările din clasa a V-a, la finalul căreia media generală este în jurul a 6,50, scăzând la aproximativ 6,30 în clasa a VI-a și 5,90 în clasa a VIII-a. TIA finalizează școala gimnazială, dar nu mai continuă educația în alte forme de școlarizare. Informațiile adunate despre TIA, conduc la concluzia că nu s-a integrat pe piața muncii și nici nu a experimentat un mariaj imediat după finalizarea gimnaziului. Evaluările de la intrarea în centrul de zi CONCORDIA notează faptul că TIA are capacitate de învățare redusă. Programul educațional personalizat caută să îi reducă decalajul față de colegi, dar rapoartele anuale notează că TIA se "fofilează" la activități în cadrul centrului de zi, și este reticentă la orientare școlară. Impactul pozitiv constă în finalizarea studiilor gimnaziale evitând repetenția, dar achizițiile de competențe suferă, iar continuarea educației nu se petrece. Este chestionabilă utilitatea non-repetenției. Poate un an de repetenție ar fi putut ajuta la recuperarea decalajelor față de cei de aceeași vârstă, oferindu-i un minim avantaj. Pe de altă parte, starea materială a familiei și condițiile în care creștea constituiau factori favorizanți ai abandonului școlar încă și mai timpuriu.

VIO provine dintr-o familie numeroasă. Părinții sunt căsătoriți, mama este casnică și are grijă de copii și de gospodărie, iar tatăl este angajat, salariul acestuia reprezentând principala sursă de venit a familiei, alături de alocațiile de stat și alocația complementară. Copiii au o relație bună și se sprijină reciproc, inclusiv în cadrul centrului de zi, la activitățile cărui au participat 3 dintre frați - VIO a frecventat centrul de zi încă de la deschiderea acestuia, iar ceilalți doi frați au intrat ulterior și încă participă la activități.

Evaluarea psihologică inițială notează că VIO este dezvoltată conform vârstei, are un vocabular dezvoltat, dar ușoare dificultăți de înțelegere a instrucțiunilor și mesajelor complexe. Copilul este echilibrat emoțional, prezintă rezistență la frustrare și o dispoziție afectivă în general bună. Frații au intrat în centrul de zi cu un nivel de dezvoltare specific vârstei, echilibrați emoțional și fără tulburări de comportament. Copiii au participat la activități extrașcolare (cor, karate, dansuri) și, datorită rezultatelor școlare bune, au mers și în excursii. Așa cum relatează mama copiilor, excursiile au reprezentat un puternic factor motivant pentru copii. În același timp, au fost derulate activități în care au fost implicați și părinții - confecționarea de felicitări, pictatul ouălor de Paște. Conform mamei, fata cea mică „a devenit mai responsabilă, a început să fie mai serioasă pentru că doamnele îi spuneau că este atentă și o ajutau” („și s-a săltat și cu notele”. Fata cea mare a obținut constant rezultate școlare bune și evoluția mediilor generale în clasele a V-a - a VII-a indică o îmbunătățire a competențelor deținute. Astfel de la o medie în jurul lui 7,5 la finalul clasei a V-a ajunge în jurul a 8,5 la finalul clasei a VII-a și obține peste 8 ca medie la evaluarea națională. După absolvirea examenului de capacitate, a continuat studiile la nivelul liceal, iar după finalizarea examenului de bacalaureat a fost acceptată ca student într-o universitate.

Este de apreciat de către toți actorii locali intervievați (cadre didactice, lucrători sociali, asistenți sociali) că intervenția centrelor de zi CONCORDIA a contribuit la **scăderea abandonului școlar** în cazul copiilor care frecventează activitățile acestora.

Printre factorii de stimulare a beneficiarilor pentru a avea o participare și rezultate școlare bune se numără recompensele oferite (excursiile școlare, diverse obiecte – ex. bicicletă) și regula conform căreia acumularea de absențe poate duce la retragerea sprijinului oferit. Posibilitatea de a merge în excursii este condiționată de rezultatele școlare și constituie o motivație suplimentară pentru beneficiarii centrelor de zi. Retragerea sprijinului și imposibilitatea participării la activitățile centrelor de zi ca urmare a numărului mare de absențe este un factor care îi determină pe mulți dintre copii să aibă o **participare școlară bună**. Pentru ei, centrele de zi CONCORDIA înseamnă un alt model, reprezintă ieșirea din comunitate, un alt fel de joacă, dar și o masă caldă, haine curate, încălțăminte. Cu toate acestea, multe dintre ieșirile din centrele de zi înainte de finalizarea ciclului gimnazial sunt cauzate de acumularea de absențe de către copil⁵. Pentru aceștia, este necesar să se lucreze mai mult și cu alte metode pentru îi menține în sistem.

În reprezentarea cadrelor didactice intervievate, participarea la activitățile centrelor de zi CONCORDIA a dus la responsabilizarea părinților, mare parte a acestora făcând eforturi pentru a duce copiii la centrul de zi, unii dintre ei chiar de la distanțe importante. Conform spuselor lucrătorilor sociali, ca urmare a înscrierii copiilor în centrele de zi, părinții au dezvoltat o relație mai strânsă cu școala și au început să conștientizeze importanța educației școlare pentru viitorul copiilor.

”

Abandonul școlar a scăzut în cazul celor care merg la centrele de zi CONCORDIA. Copiii au ieșit din cartier, familiile au devenit mai responsabile. În Mimiștea copiii merg mai mult la școală, cartierul s-a mai dezvoltat, părinții s-au mai angajat.”

- LUCRĂTORI SOCIALI, NIVEL LOCAL

Cadrele didactice intervievate și cei de la instituțiile publice cu atribuții în incluziunea socială împărtășesc reprezentarea că implicarea părinților în viața școlară a crescut și ca urmare a solicitărilor privind monitorizarea absențelor și a rezultatelor școlare venite din partea centrelor de zi CONCORDIA. Monitorizarea participării și a rezultatelor școlare se face în permanență de către centrul de Zi, dar prin implicarea părinților care trebuie să ceară aceste evidențe de la unitățile de învățământ unde se află copiii.

”

Foarte implicată mama. Ceea ce m-a impresionat așa, dacă nu zilnic...la 2 zile mă aștepta când conduceam copiii la ieșirea din școală și mă întreba atât de disciplină și cum s-a comportat pe parcursul orelor. Aveau probabil monitorizare și din partea casei să țină legătura cu cadrul didactic și să se intereseze de situația copilului. Era o condiție: oferim sprijin dar și dvs. ca părinții să arătați că susțineți copiii și vă interesați de ei.”

- CADRU DIDACTIC

⁵ Datele din fișierele de Excel și cele din dosarele beneficiarilor nu includ informație privind ceea ce se petrece cu beneficiarul după ieșirea din centrul de zi și adesea nici despre motivele ieșirii din centrul de zi.

Cadrele didactice și părinții copiilor consideră că activitățile realizate în perioada vacanțelor au avut un impact benefic asupra copiilor care au ieșit dintr-un mediu familial caracterizat de un cumul de factori defavorizanți: educație redusă, venituri foarte mici, locuire de slabă calitate, relații familiale tensionate, adesea marcate de violență etc. Participarea la activitățile extrașcolare derulate pe perioada vacanțelor a dus la formarea de competențe și la acumularea de cunoștințe, oferind în același timp o **alternativă sigură și constructivă de petrecere a timpului liber.**

Acum 2 ani da, făceau activități și în vacanță. Spunea o mămică: «Se cunoaște, doamna, că toată vara a venit la Alexandra.»»

- CADRU DIDACTIC

Conform reprezentanților instituțiilor publice locale cu rol în incluziunea socială, expunerea la modelul promovat de centrele de zi CONCORDIA în care educația are rolul central, suportul educațional acordat beneficiarilor și condiționarea acordării lui de participarea și rezultatele școlare, a făcut ca mulți dintre copii să valorizeze mai mult școala. Participarea la activitățile centrelor de zi CONCORDIA le-a arătat „o altă lume” caracterizată de alte valori, comportamente la care puteau avea acces doar dacă aveau o participare și rezultate școlare bune. Expunerea îndelungată la educație și la activitățile centrelor de zi CONCORDIA au avut un impact pozitiv asupra numărului de ani petrecuți în sistemul de educație, mulți dintre copii parcurgând și nivelul secundar superior (liceu/ școală profesională) și chiar terțiar (universitate).

„Unii dintre copii au început să vadă mai mult decât ce au văzut în familie și să se schimbe. Sunt mai mulți care fac liceu/ școală profesională și chiar facultate.”

- LUCRĂTORI SOCIALI, NIVEL LOCAL

Cadrele didactice ale elevilor au organizat la sediul centrului de zi activități în care au antrenat întreaga clasă de elevi (nu doar pe cei care erau beneficiari ai centrului de zi) dar și alte cadre didactice. Acestea au avut rolul de a **întări relațiile dintre elevi și de a reduce marginalizarea** celor care erau beneficiari ai centrelor de zi. În același timp au existat și activități derulate în cadrul Școlii părinților la care au fost invitate cadrele didactice. Acestea au permis cadrelor didactice să cunoască mai bine situația familială a copiilor și să discute cu părinții lor despre diverse aspecte problematice.

„Cred că am vorbit cu mămică copilului dacă putem să facem o activitate să confecționăm măștișoare, am primit un răspuns favorabil, ne-am deplasat... chiar am antrenat colege de-ale mele de la alte clase care nu au copii la CONCORDIA. A fost cu toată clasa. A participat cu colegele și cu mămică. A fost o întâlnire părinți – cadre didactice, ce greutăți întâmpină acasă – în cadrul Școlii Părinților.”

- CADRU DIDACTIC

CONCORDIA oferă sprijin grădiniței din Mimișia prin intermediul unuia dintre angajații săi care participă la activitățile zilnice alături de educatorul grădiniței. Complementar, O.U. CONCORDIA furnizează sprijin pentru renovarea grădiniței și dotarea cu rechizite școlare. Ansamblul acestor măsuri, în opinia personalului O.U. CONCORDIA, a contribuit la creșterea numărului de copii care frecventează grădinița și, pe termen lung, **crește șansele copiilor de integrare școlară.**

”

Nu avem copii de grădiniță, dar trimitem un specialist în fiecare zi în Grădinița din Mimiș, care le oferă suport, inclusiv gustare, materiale didactice. (...) A fost nevoie [să trimitem acest specialist] pentru că din 2015 am realizat că adaptarea la mediul de școală este foarte dificilă pentru că nu mergeau la grădiniță. De la 4 copii în 2015, acum sunt 28-29 de copii la Grădinița din Mimiș.”

- INTERVIU CU PERSONAL DE CONDUCERE O.U. CONCORDIA

Impact la nivel vocațional

→ Impactul vocațional este dificil de observat la nivelul copiilor beneficiari și destul de puțin observat la nivelul părinților.

→ Există o provocare esențială căreia consilierea vocațională trebuie să îi facă față prin ajustarea la realitatea imediată: tentația lucrului în străinătate, concretizată adesea prin imigrare.

Unul dintre serviciile centrelor de zi CONCORDIA oferite beneficiarilor este cel de consiliere vocațională. Pe baza evaluărilor de la activitățile educaționale și a preferințelor copiilor, aceștia sunt consiliați despre ruta profesională pe care o pot urma. Dosarele existente la centrele de zi nu includ evidențe despre parcursul școlar, profesional, familial al beneficiarilor care să permită identificarea impactului socio-educational la nivelul acestora. Consilierea vocațională are rolul de a indica diverse oportunități de angajare ulterioară.

Dintre dosarele analizate, dintre cei care părăsiseră sistemul la finalizarea școlii generale și pentru care avem informații, majoritatea au urmat cursurile unui liceu

sau ale unei școli profesionale (în cazul Casei Alexandra, din dosarele analizate, din cei 12 copii care au peste 14 ani, 7 au urmat/urmează cursurile unui liceu / școală profesională). Doar un număr mic dintre cei care au beneficiat de serviciile centrelor de zi au urmat și învățământul terțiar (universitate sau postliceal).

Trebuie însă să avem în vedere faptul că centrele de zi funcționează de 8, respectiv 6 ani, ceea ce face ca mulți dintre beneficiari să nu fi ajuns încă la vârsta la care se merge la facultate, școală postliceală sau școală de maiștri. În plus, educația fiind recurentă⁶, este posibil ca unii să revină spre educație după stagii petrecute în afara acesteia, ca angajați, antreprenori, casnici, voluntari, părinți etc.

⁶În lumea contemporană parcursurile educaționale nu mai sunt liniare, ci presupun ieșiri și reîntoarceri permanente spre sistemele educaționale. (Voicu, B., 2001. Educația recurentă, pp. 298-299, în Luana Miruna Pop, ed., Dicționar de politici sociale, București: Expert.)

Nu a fost menționată aplicarea unei baterii de teste pentru stabilirea profilului vocațional al copilului. Aceste teste sunt importante pentru consilierea vocațională a copiilor și evitarea abandonului școlar la nivelul învățământului secundar superior. (Watkins & Campbell, 2012)⁷

Asistenții sociali au menționat că, cel puțin în cartierul Mimiș, au observat un interes mai mare al copiilor pentru a merge la liceu sau la școala profesională. Sprijinul comprehensiv oferit de O.U. CONCORDIA, incluzând elemente educaționale și de orientare profesională, contribuie în acest sens. Activitățile centrelor de zi CONCORDIA le-au arătat copiilor un alt model pentru a reuși în viață, le-au format alte atitudini față de educație și de muncă, care au ajutat la stimularea interesului pentru continuarea educației.

Practic, O.U. CONCORDIA i-a adus pe beneficiari într-un context în care au contact direct cu realități din afara modelelor intra-comunitare și a celor de dezvoltare obișnuite în mediul în care erau socializați.

„În Mimiș, copiii merg mai mult la școală și sunt mai mulți copii care fac liceu / școală profesională și chiar facultate.”

- ASISTENT SOCIAL

Caseta 3.

Impact la nivel vocațional - Studii de caz

CAZUL LUI TIA a fost deja descris în secțiunea dedicată educației. Cu o mamă casnică, TIA (care este de gen feminin), urmează mai degrabă modelul matern și este reticentă deopotrivă la orientare vocațională și școlară. În ce privește impactul vocațional asupra familiei acesta este inexistent, din motive obiective în ce privește tatăl (aflat în incapacitate de muncă din cauza stării de sănătate), din motive de model familial în ce privește mama.

FAMILIA DOT nu cunoaște consecințe vocaționale ale intervenției încă. Pe de o parte, nu toți copiii au părăsit sistemul școlar. Unul dintre ei continuă pe ruta academică în învățământul terțiar, ceea ce indică consecințe pozitive față de așteptările bazate pe situația sa la intrarea în centrul de zi. Alți doi au abandonat studiile, considerând că atrage resurse financiare constituie prioritatea. Lucrul în străinătate este calea aleasă, ceea ce indică din start una din dificultățile consilierii vocaționale din centrul de zi: emigrarea iminentă. Părinții nu cunosc nici ei schimbări spectaculoase în structura angajării din punctul de vedere al complexității meseriilor practicate sau ca urmare a intervenției CONCORDIA. Mama rămâne casnică, tatăl rămâne în joburi necalificate și cu prestigiu social extrem de redus, dar se mută din România în Anglia, practic obligat de doi dintre copiii mai mari, pentru a pune capăt violenței domestice pe care o genera. Ulterior, o parte din copiii din noua relație vin și ei în Anglia, incluzând parte din beneficiarii CONCORDIA. Angajarea rămâne în meserii necalificate, dar există și asigură familiei și fiecărui membru un trai peste așteptările inițiale. Este greu de spus dacă în absența intervenției beneficiarii ar fi rămas neangajați sau ar fi avut același nivel al angajării, dar este probabil că timpul petrecut în centrul de zi să fi ajutat la a crește șansele de integrare pe piața muncii.

VIO este unul dintre beneficiarii care a urmat liceul și care dorește să finalizeze și o facultate, chiar dacă modelul familial este cel în care mama este casnică și are grijă de copii. Și sora ei dorește să meargă la liceu după ce va termina clasa a VIII-a, momentan fiind încă beneficiară a serviciilor centrului de zi CONCORDIA.

⁷Watkins Jr, C. E., & Campbell, V. L. (2012). Testing and assessment in counseling practice. Routledge.

TEO a fost unul dintre primii beneficiari ai Casei Alexandra și a participat la activitățile centrului de zi în clasele a VII-a și a VIII-a. A reușit să finalizeze școala gimnazială și a urmat cursurile liceale (liceul tehnologic) pe care le-a finalizat, fără a promova examenul de bacalaureat. În prezent lucrează cu tatăl în construcții.

Personalul centrelor de zi CONCORDIA ne-a prezentat și exemple convingătoare de creștere a angajabilității beneficiarilor serviciilor de job-coaching.

Chiar dacă între beneficiarii intervievați nu am întâlnit astfel de cazuri, credem că există un impact rezonabil și în această direcție, mai ales că serviciile de job-coaching au apărut mai târziu, iar noi am studiat cazuri din primele generații de beneficiari ai centrelor de zi.

Impact la nivelul relațiilor sociale

- Un impact firav dar extrem de important în ce privește socializarea în afara familiei;
- Puține participări la viața social-civică;
- Creșterea nivelului de igienă creează premise pentru relaționare în afara mediului de proveniență și în afara familiei.

Relatări ale beneficiarilor și familiilor lor indică o participare sporadică la formarea bunului public, dar și implicare relativ redusă în relații în afara familiei. Caracterul mai tradiționalist al populației României în general și al păturii sociale a beneficiarilor în particular (Voicu, 2010)⁸ explică în bună măsură acest comportament. În acest context, faptul că o parte dintre beneficiari raportează relaționare cu foști colegi din O.U. CONCORDIA constituie o dovadă de impact pozitiv al centrelor de zi.

Evaluările psihologice inițiale și ulterioare urmăresc și capacitatea copilului de a relaționa cu ceilalți, iar acolo unde au fost identificate probleme au fost propuse activități care să ajute beneficiarul să își îmbunătățească relațiile sociale.

⁸Voicu, B. (2010). *Capital social în România începutului de Mileniu: Drumeț în țara celor fără de prieteni?* Editura Lumen.

Caseta 4.

Impact la nivelul relațiilor sociale - Studii de caz

VIO după ieșirea din centru a făcut voluntariat la centrul de zi, sprijinind alți copii în realizarea diverselor activități sau în realizarea temelor. Evaluarea inițială arată că este comunicativă, sociabilă, curioasă, își manifestă liber nemulțumirile, cere lămuriri și nu prezintă tulburări de comportament. Copila consideră că „la CONCORDIA ne-au învățat să ne ajutăm unii pe alții”.

AVA (14 ani) trăiește într-o familie monoparentală, cu o mamă cu probleme de sănătate mintală. Familia trăiește în condiții locative improprii, cu o igienă precară, rapoartele CONCORDIA menționând că atât mama, cât și copilul erau „mereu murdare, pline de păduchi”. Ca urmare a gravității situației, autoritățile competente au fost sesizate privind situația de risc în care se află minora. Fișa de evaluare psihologică menționează despre AVA că este un copil retras, ignorat și ocolit de ceilalți copii ca urmare a aspectului neîngrijit. Interesul pentru activitatea școlară, concretizat în numărul foarte mare de absențe și scăderea rezultatelor școlare, au dus în timp la eliminarea din programele centrului de zi CONCORDIA. Cu toate acestea, după ce igiena i s-a îmbunătățit AVA s-a integrat mai bine în colectivul clasei și a participat activ și la activitățile centrului de zi.

LIA (13 ani) ca urmare a participării la activitățile centrului de zi Casa Alexandra „a început să învețe mai bine. Față de cum era la noi, acum învață mai bine, nu mai înjură, iese pe stradă și dă bună ziua” (mamă, 2 copii beneficiari ai serviciilor centrului de zi Casa Alexandra). Chiar dacă în familie se confruntă cu o serie de probleme, fiind în grija bunicii materne, ea a recuperat din întârzierile la nivel funcțional, și-a îmbunătățit starea de igienă corporală și imaginea de sine.

Unul dintre copii din familia **DOT**, azi un tânăr adult, se descrie drept a avea puțini prieteni, dar buni. Cel mai bun dintre ei este tot un beneficiar CONCORDIA, dar din alt program. Pe ansamblu însă, interviuatul nostru pare a fi mai degrabă integrat în familie și nu social.

Igiena precară a unora dintre beneficiarii centrelor de zi avea impact negativ asupra integrării lor sociale, în special în mediul școlar, unde erau marginalizați sau discriminați. În unele dintre familiile copiilor existau probleme cu asigurarea unei igiene corespunzătoare, în bună măsură ca urmare a condițiilor precare de locuire (lipsa utilităților, lipsa băii, a apei curente etc)⁹. activitatea centrelor de zi presupune și igienizarea acestora. În consecință, beneficiarilor le-a fost oferită posibilitatea de a face duș și a-și spăla hainele, au fost „despăduchiați” de către personalul CONCORDIA, fapt ce a făcut ca aceștia să se integreze mai bine în mediul școlar și nu numai. Suportul oferit de centrele de zi i-a ajutat să nu mai fie discriminați și le-a oferit și o mai mare încredere în ei.

Voluntariatul făcut de unii dintre foștii beneficiari este o dovadă a capacității centrelor de zi de a crește capitalul social al acestor copii prin formarea unor atitudini și valori diferite de cele familiale. După finalizarea studiilor gimnaziale, beneficiarii puteau să participe ca voluntari la activitățile derulate de CONCORDIA. Activitățile de voluntariat presupun suport pentru efectuarea temelor, organizarea de activități extra-școlare, sprijin pentru derularea unor acțiuni recreative etc.

În același timp, este de remarcat și voluntariatul unora dintre părinți care au ajutat/ ajută la diversele activități de igienizare derulate la centrele de zi CONCORDIA.

La reducerea marginalizării și la mai buna integrare a copiilor beneficiari ai centrelor de zi CONCORDIA au contribuit și activitățile organizate în centrele de zi împreună cu cadrele didactice și la care au participat toți copiii din clasele la care acestea predau, nu doar beneficiarii O.U. CONCORDIA.

⁹ Așa cum notează și raportul O.U. CONCORDIA. (2020). Situația socială și economică a beneficiarilor Centrelor de Zi CONCORDIA.

Impact la nivelul relațiilor de familie

- Impact asupra prevenirii separării copilului de familie prin oferirea de suport educațional și material;
- Reducerea numărului de sarcini la minore în comunitățile în care O.U. CONCORDIA intervine și a copiilor abandonati în maternități;
- Intervenția este una de tip integrat care a vizat bunăstarea copilului și a familiei lui;

- Principalul agent al schimbării a fost copilul, care a reușit să își schimbe comportamentul și să adopte alte valori, iar ulterior a încercat să le introducă și în mediul familial;
- În cazul violenței domestice intervenția a fost destul de reținută;
- Locuirea rămâne precară în cazul beneficiarilor, în ciuda micilor schimbări înregistrate.

Misiunea principală a centrelor de zi CONCORDIA a fost și este prevenirea separării copilului de familie. Înființarea centrelor de zi s-a realizat în contextul nevoii de servicii pentru copiii aflați în risc de instituționalizare pentru a preveni intrarea lor în sistemul de protecție.

Experiența vastă a O.U. CONCORDIA cu copii aflați în sistemul de protecție a permis identificarea nevoilor lor, iar una dintre cele mai importante este cea de apartenență la o familie și de afecțiune părintească. Principala traumă a copiilor din sistemul de protecție este cea a abandonului, iar serviciile centrelor de zi încearcă să împiedice acest lucru prin oferirea de servicii de suport familiilor și copiilor.

Serviciile oferite beneficiarilor (suport educațional, consiliere socială și psihologică, consiliere parentală etc), activitățile în care aceștia sunt implicați au ajutat la prevenirea instituționalizării copiilor proveniți din familii aflate în situații de risc. În plus, pentru copiii reintegrați în familii care proveneau din casele de tip familial ale O.U. CONCORDIA s-a oferit suport în cadrul centrelor de zi pentru a preveni reinstituționalizarea lor.

Centrele de zi sunt considerate un instrument extrem de util în prevenirea instituționalizării copilului de către autoritățile cu atribuții în domeniul social. Ele sunt utile atât copilului, cât și instituțiilor publice pe care le degreveză de o serie de cazuri la risc de instituționalizare și de oferirea de servicii în condițiile în care resursele (umane, financiare,

de timp) sunt limitate și nu există o capacitate ridicată de implementare de servicii de prevenire a separării copilului la nivel local.

Cu toate acestea, capacitatea centrelor de zi este limitată, ceea ce face necesară fie susținerea mai mare a autorităților pentru a putea crește numărul de locuri, fie înființarea de noi centre de zi de către autoritățile locale.

”

... eu zic că ambele vin în ajutorul Direcției, nu mai zic al comunității. Te degreveză de o încărcătură pe care tu ai putea ca o autoritate județeană să o ai la nivel de județ și prin aceste servicii se previne instituționalizarea sau previi apariția unor situații dificile....ar putea ajunge în situații de violență, de exemplu. Aceste centre de zi deservește populație din zona defavorizată, ceea ce înseamnă că scade la un moment dat numărul celor care ar avea nevoie și ar apela la serviciile DGASPC.”

- FUNCȚIONAR PUBLIC, NIVEL JUDEȚEAN

În ultimii ani s-a redus și numărul mamelor minore din comunitățile unde CONCORDIA intervine, precum și al celor care își abandonează copiii în maternități. Acest lucru se datorează și serviciilor de prevenire a separării copilului de familie oferite prin intermediul centrelor de zi, care au arătat mamelor că există un suport pentru creșterea copiilor alături de ele. Intervenția O.U. CONCORDIA în comunități a presupus nu doar suport oferit copiilor prin intermediul centrelor de zi, ci și consilierea părinților, servicii de job coaching pentru a crește numărul de angajați în rândul părinților copiilor, oferirea de alimente, produse de igienă, îmbrăcăminte și încălțăminte celor din comunitate (chiar dacă nu aveau copii înscriși la centrele de zi).

„Dar nu mai vorbim așa de abandonul copiilor în diverse locuri, în unități sanitare sau maternități, nu mai vorbim de un nivel de viață scăzut care să te pună în situația de a dispune luarea copilului din familie în regim de urgență...E foarte important că s-au învățat și ei cu noi, ...dar este un serviciu care se adresează acelei comunități...dar automat pe un segment chiar și cu 36 de copii, nivelul de viață crește.”

- FUNCȚIONAR PUBLIC, NIVEL JUDEȚEAN

Intervenția O.U. CONCORDIA la nivelul comunității a arătat că „se poate” să fie făcute lucrurile în alt fel și că un vector important al schimbării este reprezentat de copil. Chiar dacă primele intervenții în comunitate au fost privite cu reticență de către membrii acesteia, suportul oferit de O.U. CONCORDIA familiilor și mai ales, faptul că cei mici au dorit să meargă la centrele de zi și să participe la activități, au reprezentat factorii care contribuit la creșterea încrederii în organizație și la o deschidere mai mare spre schimbare. Cu timpul, prin vizitele în comunitate, prin sprijinirea membrilor comunității (cu alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, produse de igienă, rechizite pentru copii etc), nu doar a celor care beneficiau de serviciile centrelor de zi, prin activitățile pentru adulți (Școala părinților, serviciul de job-coaching, sprijin în relația cu autoritățile locale etc.) notorietatea CONCORDIA

a sporit la nivel comunitar și, odată cu ea, încrederea membrilor comunității în organizație. În timp, membrii comunității au început să solicite ei sprijinul CONCORDIA, au devenit mai receptivi la ideea de a-și aduce copiii la centrele de zi CONCORDIA și la recomandările personalului CONCORDIA, dar și în relație cu autoritățile locale. Acestea din urmă recunosc faptul că intervenția O.U. CONCORDIA în cartierul Mimișlia a facilitat crearea unor relații mai bune cu membrii comunității și schimbarea comportamentelor acestora.

„S-a construit o relație cu Mimișlia...de la faptul că nu ne mai este atât e teamă să mai intrăm acolo, că nu ne mai înconjoară ca alte dăți, nu ne mai mint, și-au schimbat atitudinea un pic față de instituții. Sunt un pic mai deschiși când intră în contact cu noi, înseamnă că înțeleg și ne aud...Facem planuri de recomandări cu ei, dar faptul că îți permit să faci un plan de recomandări împreună cu ei, și îl și semnează, și el știe că te duci și îl verifici eu zic că asta e un început.”

- FUNCȚIONAR PUBLIC, NIVEL JUDEȚEAN

Analiza situației socio-economice a beneficiarilor centrelor de zi CONCORDIA a relevat că în anul 2020 aproape jumătate dintre beneficiari (45%) proveneau din familii cu mai mult de 3 copii, iar 8 familii aveau chiar mai mult de 5 copii. Condițiile de locuit ale familiilor copiilor beneficiari erau precare în cea mai mare parte: 40 dintre familii au doar 1-2 camere și doar 7 au baie separată.

Dacă în cazul copiilor, schimbările sunt mult mai vizibile și mai ușor de măsurat, la nivelul comunității și al adulților ele se observă mult mai greu. Cu toate acestea, lucrurile încep să se schimbe la nivel comunitar, copiii fiind cei care încep să introducă alte comportamente concordante cu ce au învățat/văzut la centrele de zi.

„O îmbunătățire există dacă te referi la serviciile pe care CONCORDIA le oferă, e în primul rând o creștere a nivelului de trai pentru copii și pentru familie pentru că în momentul în care petreci undeva câteva ore, ești ajutat să îți faci temele, să te hrănești...este clar că acolo s-a intervenit cel puțin pe o creștere a gradului de satisfacție a vieții și a nivelului de trai. Din nefericire, nu știu dacă pot să spun că s-au schimbat comportamentele celor din Mimi pentru că nu cred că poți să faci asta doar printr-un centru de zi. Dar faptul că se duc la școală este iar un lucru important, pentru că ei știu că dacă nu se duc la școală și nu răspund condițiilor impuse de CONCORDIA pierd ajutorul....Devine ca o rutină, o rutină bună...”

- FUNCȚIONAR PUBLIC, NIVEL JUDEȚEAN

Caseta 5.

Impact la nivelul relațiilor de familie - Studii de caz (1)

CAZUL FAMILIEI DOT este unul marcat de violență domestică. Aceasta conduce în timp la deteriorarea relațiilor din familie, dar este stopată de decizia copiilor mai mari de a-l duce pe tată în Anglia, unde ei deja se aflau. Este punctul în care viața familiei devine mai liniștită și aduce și un surplus de aproximativ 200 de lire pe lună la venitul firav al gospodăriei (ajutor social și alocații pentru copii). Intervenția CONCORDIA este realizată mai ales la nivelul consilierii copiilor și a mamei în ce privește relaționarea cu restul membrilor familiei. Ea pare a aduce alinare, dar nu există indicii că ar constitui sau nu un factor de schimbare în viața familiei.

Din punct de vedere locativ, familia DOT locuiește într-un imobil care aparține mamei, fiind moștenit de aceasta de la părinți, dar se plasează cel mult la limita condițiilor traiului decent. La intrarea copiilor în centrul de zi CONCORDIA, imobilul avea o cameră și un hol, în care locuiau mama, tatăl (aflați în concubinaj), și cei 7 copii. Imobilul era racordat la curent electric și la apă curentă. Era posibil să gătească atunci când aveau bani pentru a achita facturile restante la

electricitate sau când aveau bani pentru o butelie. Migrația externă a unei bune părți a familiei, inclusiv a unor foști beneficiari CONCORDIA, se produce în grup, păstrând în fapt familia aproape, deși divizată în forme transnaționale.

LIA provine dintr-o familie dezbinată/dezorganizată, într-un climat de neglijență parentală: părinții nu mai trăiesc în concubinaj și lasă copilul în grija bunicii maternă. Deoarece mama nu o însoțea la centrul de zi, LIA a fost inițial retrasă din activitățile CONCORDIA, fiind reînscrisă ulterior. La înscrierea în centrul de zi, copilul prezenta o stare de igienă precară, uneori fiind necesar să i se dea haine curate pentru a fi acceptată de ceilalți copii. Principala sursă de venit a familiei o reprezintă ajutorul social al bunicii, iar locuința nu este racordată la apă curentă. Aflat în grija bunicii, copilul reușește să recupereze întârzierile la un nivel funcțional, frecventează școala, participă la activitățile centrului de zi și își îmbunătățește igiena corporală. Evaluarea inițială menționează o situație școlară nesatisfăcătoare la toate materiile și cu fluctuații ale interesului pentru activitatea școlară, dar cu comportament cuviincios. Vocabularul este slab dezvoltat în raport cu vârsta, copilul manifestă rezistență scăzută la frustrare, instabilitate emoțională și carențe afective. În același timp, LIA este prietenoasă, veselă, optimistă și sociabilă.

Schimbarea pentru dezvoltarea comunității realizată de O.U. CONCORDIA a avut la bază o abordare integrată, care a vizat atât copilul, cât și familia acestuia. Principalul agent al schimbării în cazul intervenției O.U. CONCORDIA prin centrele de zi a fost copilul, care prin dezvoltarea de noi competențe, prin expunerea la experiențe de învățare și la noi modele de comportament, a reușit să își formeze noi valori și atitudini. În acest fel a reușit să își îmbunătățească comportamentele, iar o parte dintre aceste schimbări s-au reflectat în relațiile din familie (au reușit să aducă regulile de igienă și acasă, să le ceară părinților să construiască baie, să își așeze lucrurile în dulapuri ca să arate bine când ies din casă) și în comunitate (au participat la activități de voluntariat la grădiniță, la centrele de zi, au devenit mai respectuoși cu ceilalți).

„În familiile unde sunt mai mulți copii care merg la CONCORDIA impactul asupra familiei a fost mai mare. Sunt mai responsabili părinții, s-au angajat, casele arată mai bine, au o igienă mai bună.”

- FUNCȚIONAR PUBLIC, NIVEL JUDEȚEAN

Există o abordare reținută a O.U. CONCORDIA în ce privește cazurile de violență domestică. Din relatările personalului, cazurile observate sunt tratate cu precauție, pentru a nu afecta prezența beneficiarilor în centrul de zi și a O.U. CONCORDIA în comunitate. În plus este destul de greu de intervenit în condițiile în care mama sau copilul nu sesizează aceste violențe. "Bătaia", cel puțin în cazul copiilor, este încă văzută ca o formă de educare în aceste comunități și nu un comportament violent.

Cvasi-majoritatea stau în locuințe aflate fie în proprietatea părinților, fie a bunicilor. Starea acestora este însă la limita decenței, adesea fără a avea conectare continuă la utilități, cu o densitate de locuire extrem de ridicată, cu număr redus de camere pentru mulți frați. Familiile dezvoltă relații marcate de violență domestică, adesea combinată cu alcoolism, uneori cu violență sexuală. Peisajul este completat de împăcări și despărțiri frecvente, patchwork families¹⁰, locuirea unui părinte în străinătate, fapte la limita legii, uneori sancționate legal prin sentințe cu privare de libertate.

¹⁰ Familii rezultate din recombinația unor fragmente de familie rezultate și în care întâlnim doi adulți aflați în cuplu, alături de copii ai ambilor din relațiile anterioare încheiate prin separare, divorț sau văduvie.

Caseta 6.

Impact la nivelul relațiilor de familie - Studii de caz (2)

BIA provine dintr-o familie monoparentală și a locuit cu mama până la vârsta de 11 ani când a fost dată în plasament de urgență. Mama este pensionară pe caz de boală, suferind de afecțiuni cognitive și comportamentale care au determinat dificultăți de relaționare mama-fică, favorizând dezvoltarea unor comportamente dezadaptative pentru minoră. Copila a prezentat dificultăți de relaționare cu colegii din centrul de zi din cauza conflictelor existente în mediul familial. Deși mama avea probleme de comunicare cu ceilalți, s-a îngrijit de fată, aducând-o și venind să o ia de la centrul de zi. Locuiau într-o casă aflată în proprietatea mamei care avea toate facilitățile. Fata a evoluat de la "suficient" și "bine" în clasele primare la note de 7, 8, 9, 10 pe măsură ce a participat la activitățile centrului de zi CONCORDIA. Pe fondul bolii mamei, BIA a preluat o serie de responsabilități și uneori se simțea stânjenită de faptul că mama nu comunica bine cu ceilalți.

Au existat semne de violență verbală din partea copilei la adresa mamei, pe fondul problemelor prezentate anterior. Au beneficiat de consiliere din partea centrului de zi CONCORDIA atât mama, cât și fata. La sesizarea unor apropiați ai familiei, fata a fost dată la asistent maternal în plasament de urgență și nu a mai frecventat centrul de zi. Din păcate, conform declarațiilor personalului centrului de zi CONCORDIA, fata nu este fericită la asistentul maternal și ar dori să revină acasă.

TIA provine dintr-o familie fără dificultăți majore de relaționare în interiorul ei. Mama îngrijește tatăl dizabilitat de boală. Stau în aceeași curte cu o soră mai mare cu 12-14 ani, cu concubinul și fiica acesteia. Climatul familial este caracterizat repetat de rapoartele asistenților sociali (CONCORDIA și de la Primărie) drept unul în care iubirea parentală este prezentă. Starea materială lasă de dorit în ce privește fluxurile de venit, constituite exclusiv din pensia de handicap și ajutorul social. Locuință, în schimb, este descrisă a fi decentă, curată. Familia primește consiliere la centrul de zi CONCORDIA și în alte privințe: mama solicită și primește asistență juridică într-un proces cu terenuri în care este acționată în judecată.

GEO provine din sistemul rezidențial al O.U. CONCORDIA, de unde este reintegrat în familie și primește sprijin prin serviciile centrului de zi. La intrarea în centrul de zi, avea o dezvoltare intelectuală normală, frecvența cursurilor școlare și manifesta grijă față de membrii familiei. Mediul familial este caracterizat de violență domestică, tatăl fiind încarcerat pentru tentativă de omor împotriva mamei, iar după ce a fost eliberat a încercat să o violeze pe fata lui. Ca urmare a problemelor familiale, GEO a manifestat agresivitate față de copii și personalul centrului de zi, iritabilitate, opoziționism, agitație psiho-motorie cu excitabilitate crescută. Avea o imagine de sine supraevaluată, care a determinat un dezinteres pentru a își construi comportamente adaptative. A finalizat cursurile liceale și în prezent lucrează în Germania.

Impact transversal la nivelul dezvoltării personale

PSIHOLOGIC

→ Informațiile disponibile în dosarele beneficiarilor centrelor de zi sunt reduse, mai degrabă formale și lipsite de detalii.

→ Consilierea psihologică contribuie la înregistrarea de rezultate pozitive în ceea ce privește integrarea socială a copiilor, dezvoltarea de noi deprinderi, creșterea stimei de sine etc.

→ Rezultate mai consistente pot fi obținute prin acompanierea consilierii psihologice a copiilor de consilierea pentru părinți, cu precădere în cazul situațiilor familiale caracterizate de dezechilibre puternice.

Cazurile din centrele de zi CONCORDIA sunt complicate sub aspect material, educațional, familial, social și toți acești factori de risc sunt de regulă însoțiți de condiții psihologice deosebite. Problemele din familie se răsfrâng asupra copiilor: vorbim despre conflicte, familii monoparentale, familii dezorganizate, părinți cu afecțiuni cognitive/comportamentale, dificultăți de relaționare cu părinții, neglijență, asumarea timpurie a rolurilor parentale de către copii etc.

Caseta 7.

Consiliere psihologică - Studii de caz

În **CAZUL FAMILIEI DOT**, cei trei copii incluși în eșantionul nostru trec prin evaluare psihologică doar la intrarea în program. Evaluarea inițială consemnează pentru unul dintre cei trei probleme de vorbire și întârziere în dezvoltare, asociate cu instabilitate emoțională și tulburări de atenție; al doilea este caracterizat ca normal pentru vârsta sa, dar cu curențe afective exprimate mai ales prin nevoie de acceptare, susținere, încurajare; al treilea are o situație normală, dar prezintă întârzieri la limbaj,

și este ușor introvertit. Cel de-al doilea este singurul care primește recomandări speciale, incluzând terapie de grup, consiliere psihologică.

TIA intră în centrul de zi CONCORDIA cu dezvoltare cognitivă redusă în comparație cu vârsta sa. Introvertită și cu toleranță scăzută la frustrare, se integrează cu dificultate în grupul de copii. Regresul cognitiv și emoțional se mențin, raportul psihologului CONCORDIA precizând „manifestări comportamentale dezadaptative”.

AVA (14 ani) trăiește într-o familie monoparentală, cu o mamă cu probleme de sănătate mintală. Tatăl nu a păstrat legătura cu copilul și nu oferă sprijin financiar. Mama este casnică, astfel încât principalele surse de venit ale gospodăriei le reprezintă alocația fetei, alocația complementară și bursa socială. Mama nu reprezintă un factor de decizie pentru familie, povara gestionării gospodăriei picând pe umerii copilului care gestionează bugetul familiei și o mobilizează pe mamă în sarcinile gospodărești. Deși mama a participat la Școala părinților, la activitățile de consiliere la domiciliu privind sarcinile gospodărești, la majoritatea atelierelor de lucru cu părinții, relația mamă-fică a rămas în continuare tensionată. Rapoartele CONCORDIA semnalează că, „*odată cu înaintarea în vârstă a copilului, balanța puterii și controlului s-a dezechilibrat și mai mult în avantajul copilului*”.

CAM (19 ani) a început traseul său de doi ani în centrul de zi cu o caracterizare ce observă mari curențe educaționale și de cunoștințe, imagine de sine slab conturată, toleranță scăzută la frustrare, indiferență față de consecințele negative ale acțiunilor sale. Evaluări asemănătoare sunt prezente în dosar și în anul următor. În evidențele primite însă de la psihologul

centrului de zi nu am regăsit nimic despre CAM. Este firesc ca distanța în timp și numărul mare de asistați să nu permită memoriei personalului centrului de zi să rețină toate aceste detalii. Folosim exemplul doar ca pretext pentru a întări nevoia de a păstra înregistrări sistematice, în format electronic, care să fie oricând accesibile imediat. Altfel, șansele remediale erau extrem de mici în cazul lui CAM, cu o familie necooperantă, și aflat la o vârstă destul de mare în raport cu alți asistați ai centrului de zi.

Evaluările inițiale realizate de psiholog menționează că parte a copiilor provenind din familii disfuncționale intră în centrele de zi cu încredere scăzută în sine, rezistență scăzută la frustrare, dificultăți de adaptare, instabilitate emoțională. Astfel, consilierea psihologică devine esențială, aceasta acționând asupra problemelor emoționale, comportamentale cu care vin acești copii și influențând atât dinamica în centrele de zi și modul în care personalul O.U. CONCORDIA lucrează cu copiii, cât și integrarea școlară a acestora, progresele înregistrate și relațiile sociale. Iar reușita școlară a copiilor depinde nu doar de accesul la educație de calitate, ci și de implicarea acestora în activitatea școlară și de integrarea acestora în colectivul de elevi, acestea constituind unele dintre aspectele centrale ale activității de consiliere la care copiii participă în centrele de zi.

Etapete observate ca documentare în dosarele CONCORDIA relevă o etapizare clară a evaluărilor psihologice. Acestea includ momentul obligatoriu de intrare în centrele de zi. Există apoi evaluare periodică a celor ce intră în programe de consiliere. Descrierile din dosare sunt însă relativ formale, utilizând limbajul de specialitate, standard, dar fără a furniza prea multe detalii suplimentare despre beneficiari; practic lipsesc înregistrările detaliate sistematice. Aceasta poate fi justificată prin nevoia de a proteja confidențialitatea fiecărui copil în parte. Dar personalul O.U. CONCORDIA asistă fiecare beneficiar printr-o intervenție integrată, ceea ce presupune prin definiție acces la toate datele relevante ale fiecărui beneficiar.

MEDICO-SANITAR

- Impactul cel mai relevant este cel al familiarizării copiilor cu normele de igienă personală acceptate social și interiorizarea acestora pentru o evoluție socială pozitivă.
- Lipsesc înregistrările sistematice ale unor indicatori ai stării de sănătate ai copiilor: înălțimea, greutatea, vaccinări, boli existente.
- Este necesară monitorizarea continuă a stării de sănătate a copiilor și ajutorarea acestora în momente dificile prin intermediul personalului de specialitate.

Este evident impactul pozitiv al CONCORDIA în ce privește pregătirea pentru viață prin acordarea unei atenții deosebite problemelor de igienă. Igiena, de multe ori precară a beneficiarilor, avea efecte negative asupra integrării sociale a acestora și a stării lor de sănătate. În cadrul centrelor de zi CONCORDIA, beneficiarii au putut nu doar să învețe despre regulile de igienă și să le interiorizeze pentru a le utiliza și în mediul familial, ci și să le practice deoarece în multe dintre gospodăriile de proveniență nu puteau face acest lucru regulat (au avut posibilitatea de a-și face duș zilnic, de a-și spăla haine, a se spăla pe dinți etc.). În cazul unora dintre beneficiari, personalul centrelor de zi a făcut chiar "despăducherea" copiilor pentru a asigura o stare de sănătate bună atât pentru aceștia, cât și pentru ceilalți copii participanți la activități. În plus, copiilor și familiilor lor le-au fost oferite și produse de igienă pentru a le utiliza în gospodărie.

Actorii locali au menționat că unele familii din Mimișlia și-au construit baie în casă pentru a se putea spăla. Nu este un comportament generalizat în comunitate, ci mai degrabă izolat, dar se datorează în parte și presiunii puse de copiii care au participat la activitățile centrelor de zi CONCORDIA și au dorit să aibă posibilitatea de a-și face baie/ duș și acasă.

Caseta 8.

Informații despre starea de sănătate - Studii de caz

Dosarele **copiilor familiei DOT** incluși în eșantion, precum și raportul descriptiv primit de la personalul medical includ doar informații răzlețe și generale despre starea de sănătate. Lipsesc înregistrări simple dar sistematice ale greutateii și înălțimii, observații despre începerea vieții sexuale și sau expunerea la educație sexuală. Cei trei copii iau contact în centrul de zi cu cunoaștere despre îngrijirea sănătății și igienă personală, și primesc produse de igienă personală. Descrierile copiilor, primite de la personalul CONCORDIA, precizează că aceștia sunt și au fost permanent normoponderali, fără a avea evaluări concrete ale indicelui de masă corporală (BMI).

Aceeași lipsă de informații persistă și în cazul lui **TIA**.

Dincolo de aceasta, sunt importante și chestiunile legate de starea de sănătate a beneficiarilor. Ancheta socială realizată la începutul intrării copilului în activitățile centrului de zi consemnează și starea generală de sănătate a acestora. Este însă o descriere generală a stării de sănătate, fără a exista consemnări ale anumitor aspecte relevante cum ar fi înălțimea, greutatea corporală, boli existente, vaccinări. Este notabil faptul că nu există înregistrări sistematice, chiar dacă personalul CONCORDIA își amintește întâmplări anecdotice, cazuri extreme, sau simple incidente medicale de rutină cu diverși beneficiari.

Un alt impact important, datorat și activității centrelor de zi CONCORDIA în comunitate, este legat de scăderea numărului sarcinilor la minore. Acest fapt a fost observat de către actorii locali mai ales cu referire la comunitatea Mimiș, acolo unde intervenția O.U. CONCORDIA a avut mai multe paliere.

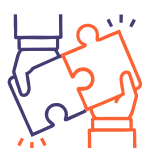
IMPACT PRIVIND SATISFAȚIA CU VIAȚA

- Informația despre satisfacția cu viața poate fi prematură pentru cei ce nu au devenit încă tineri adulți
- Pe ansamblu, toți beneficiarii intervievați și familiile lor sunt mulțumiți de activitatea centrelor de zi CONCORDIA
- Acolo unde avem informație, reprezentarea dominantă este cea a unui impact pozitiv al CONCORDIA asupra stării de fericire subiectivă a fiecăruia
- Centrele de zi constituie un mediu familiar, în care beneficiarii se simt confortabil, ceea ce constituie o premisă pozitivă pentru dezvoltarea acestora

Vocea unuia dintre beneficiarii intervievați, aflat la muncă în străinătate, se deschide în momentul în care vorbim despre centrul de zi CONCORDIA. Amintirile despre o copilărie frumoasă sunt legate predominant de CONCORDIA. Se simte un om împlinit, dincolo de greutățile prin care a trecut, de lipsurile familiale inițiale, de premisele nefavorabile ale începutului vieții. Aduce informații similare despre frații săi care au fost în centrul de zi. Pe ansamblu, discutăm despre oameni integrați social, ieșiți din capcana sărăciei, care chiar dacă sunt la limita acesteia au potențial ridicat pentru mobilitate socială ascendentă și o satisfacție cu viața ridicată. Este remarcabilă mai ales raportarea subiectivă la realizări în raport cu posibilitățile inițiale.

Pentru ceilalți intervievați, lucrurile sunt mai dificil de evaluat, dat fiind faptul că nu au atins încă o vârstă matură și informația este preponderent mediată de tutorii lor. De altfel, aceasta este dificultatea esențială a demersului de față: a evalua impactul pe termen lung necesită observarea beneficiarilor atunci când ajung la vârstă adultă. Ca tineri adulți deja încep a ști încotro se îndreaptă în viață și se poate evalua rolul centrelor de zi CONCORDIA în devenirea lor ca persoane independente. Chiar și așa, evaluarea de față este utilă ca punct intermediar în evoluție. Pe ansamblu, putem o observa o satisfacție cu viața superioară celor proveniți din zona de risc în care se plasează beneficiarii centrelor de zi CONCORDIA.

În plus, există o atitudine generală de mulțumire manifestată de beneficiari și de familiile lor în ce privește serviciile oferite de centrele de zi CONCORDIA. Observația noastră directă, la fața locului, a relevat de asemenea beneficiari care prezintă semne de satisfacție. Este remarcabilă starea de liniște și de confort pe care am observat-o în interacțiunile nesistematice avute în cadrul centrelor de zi, deopotrivă cu copiii, dar și cu părinții pe care i-am observat la fața locului. Fără îndoială, în condițiile pandemice în care s-a derulat această cercetare, numărul beneficiarilor observați direct este redus, dar acest lucru a avut și avantajul de a putea observa atent chiar și pe cei pe care i-am văzut de la distanță, în vizitele noastre la Casa Cristina și la Casa Alexandra. Întreg limbajul non-verbal și comportamental indicau faptul că cei prezenți se simțeau în largul lor, iar acest nivel de confort este un indiciu puternic privind abilitatea centrelor de zi CONCORDIA de a furniza un mediu familiar propice atingerii misiunii sale și a dezvoltării celor asistați.

Colaborare cu actorii locali

- Am sesizat bună conlucrare între CONCORDIA și actorii locali;
- CONCORDIA este privită uneori ca model de prezentare în public și apare un transfer gradual de bune practici către furnizorii de servicii sociale din zonă.

O.U. CONCORDIA are o colaborare bună cu actorii locali - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC), Administrația Serviciilor Sociale Comunitare Ploiești (ASSC), unități de învățământ. Colaborarea cu unitățile de învățământ presupune nu doar faptul că unii dintre elevi sunt beneficiari ai centrelor de zi sau că unele cadre didactice recomandă copiilor cu probleme să "apeleze la CONCORDIA", ci și activități făcute de către cadrele didactice la centrele de zi, voluntariat realizat de unele cadre didactice, implicarea acestora în activitățile de la Școala părinților.

Ne sprijinim reciproc, suntem o mână de oameni care avem același interes: binele copiilor."

- CADRU DIDACTIC

În cazul DGASPC și ASSC colaborarea presupune sprijin pentru cazurile în care aceștia nu au capacitatea să intervină sau sesizarea unor cazuri în care sunt observate probleme ce pot pune în pericol copilul. Astfel, O.U. CONCORDIA referă cazurile copiilor unde au fost observate probleme majore către DGASPC pentru ca acesta să dispună ulterior măsuri care pot include și instituționalizarea.

„Pe centrele de zi lucrăm, în sensul de colaborare pe remedierea unor probleme pe care ei le identifică la copiii beneficiari ai centrelor lor în ideea în care un copil care beneficiază de serviciile centrului de zi are nevoie și de alte servicii pe care CONCORDIA nu le poate oferi atunci ne referă nouă cazul sau când consideră ca situația este destul de dramatică pentru copilul respectiv poate ca respectivul caz să intre cu totul în atenția noastră.”

- FUNCȚIONAR PUBLIC, NIVEL JUDEȚEAN

O remarcă a unuia dintre intervievați a relevat faptul că modul de prezentare a CONCORDIA ca organizație a constituit un model de bune practici ce a inspirat unii actori locali în ce privește prezentarea propriei organizații. În plus, este de remarcat faptul că imaginea pozitivă a CONCORDIA în rândul celor cu care am discutat facilitează în fapt transferul de bune practici către toți furnizorii de servicii sociale din zonă. Schimbările în acest sens sunt incrementale, ceea ce le asigură durabilitatea.

Totodată, cele câteva schimburi de personal între CONCORDIA și alte organizații din Ploiești,

inclusiv administrația locală, sunt de natură să consolideze legăturile dintre centrele de zi și mediul social în care acționează.

Principala **recomandare** privește menținerea legăturilor cu mediul local, și consolidarea celor cu foștii angajați. O întâlnire informală, o dată pe an, poate fi benefică în acest sens. Foștii angajați constituie un capital important al organizației. Ei lucrează de regulă tot în domeniu, în comunitatea din apropierea centrelor de zi. Prin urmare pot servi drept punți către această comunitate și factor de lobby pentru O.U. CONCORDIA.

4.4. Evaluări transversale ale organizației

Relevanță

- Rezultatele activităților și serviciilor oferite beneficiarilor indică o îndeplinire a obiectivelor principale stabilite;
- În lipsa unei monitorizări sistematice sunt dificil de delimitat rezultatele fiecărei acțiuni;
- Activitățile și serviciile duc la asigurarea și protejarea drepturilor copilului.

Relevanța activităților/ serviciilor pentru obiectivele propuse inițial

Obiectivele Casei Cristina și Casei Alexandra declarate în 2018 (CONCORDIA Programmes Review, 2018), sunt:

- Sprijinirea familiilor pentru integrarea educațională a copiilor lor și succesul școlar / prevenirea abandonului școlar.
- Dobândirea abilităților de viață pentru copiii din centrul de zi pentru a sprijini integrarea lor educațională și socială.

- Consolidarea și dezvoltarea activității echipei mobile din comunitate pentru consilierea familiilor, activarea și implicarea acestora, îmbunătățirea colaborării cu instituțiile locale prin proiectul „Școala părinților”.

În cadrul studiului Teoria schimbării și instrumente de monitorizare realizat de ICCV în luna aprilie 2021 pentru O.U. CONCORDIA, obiectivele specifice celor două centre de zi din Ploiești identificate sunt cele listate în **Tabelul 2**, tabel preluat ca atare din raportul menționat.

	OBIECTIVE	ÎN CENTRELE DE ZI	ÎN AFARA CENTRELOR DE ZI (MUNCA ÎN COMUNITATE)
 COPII	Termen scurt 	☐ Creșterea participării școlare înrolării în educație formală; ☐ Creșterea promovabilității Îmbunătățirea rezultatelor școlare; ☐ Reducerea agresivității și violenței verbale și fizice; ☐ Îmbunătățirea cunoștințelor despre & a nivelului de igienă.	
	Termen lung	☐ Prevenirea separării copilului de familie; ☐ Reducerea abandonului școlar; ☐ Dobândirea abilităților de viață independentă; ☐ Dezvoltarea capitalului uman; ☐ Integrarea educațională, familială, socială, vocațională; ☐ Creșterea bunăstării și dezvoltarea personală.	
 FAMILIE	Termen scurt 	☐ Conștientizarea importanței educației școlare; ☐ Creșterea implicării părinților în educația școlară în sens larg a copiilor; ☐ Reducerea violenței asupra copiilor; ☐ Creșterea calității relațiilor în familie; ☐ Facilitatea accesului la un loc de muncă Creșterea competențelor necesare pentru găsirea unui loc de muncă; ☐ Îmbunătățirea nivelului de igienă; ☐ Îmbunătățirea accesului la servicii sociale.	
	Termen lung	☐ Prevenirea separării copilului de familie; ☐ Dezvoltarea capitalului uman; ☐ Sprijinirea familiilor pentru o viață autonomă; ☐ Îmbunătățirea condițiilor de viață; ☐ Creșterea calității vieții de familie.	
 COMUNITATE	Termen scurt 	☐ Creșterea gradului de relaționare între membrii comunității; ☐ Creșterea nivelului de implicare a indivizilor familiilor în viața comunității; ☐ Creșterea participării la educația timpurie.	
	Termen lung	☐ Reducerea fenomenului „copil pe stradă”; ☐ Reducerea marginalizării; ☐ Dezvoltarea durabilă a comunităților locale.	

Tablul 2. Operaționalizarea obiectivelor CONCORDIA la momentul realizării acestui studiu

Serviciile oferite de către cele două centre de zi sunt destinate copiilor, familiilor acestora și membrilor comunității (*Teoria schimbării și instrumente de monitorizare, ICCV, 2021*):

COPII

Pentru fiecare copil, se dezvoltă un plan de intervenție personalizat pe baza evaluării care se face la început de un educator, un logoped și un psiholog. Planul de intervenție cuprinde activități de învățare non-formale și informale, activități de sprijin individual (consiliere, sprijin individual, activități terapeutice, logopedie), activități de grup mic. În centrele de zi copiii: participă la programul „Împreună după școală”, au posibilitatea să facă duș și să-și schimbe hainele, să participe la activități sportive / de timp liber, culturale / educative, terapie sau educație pentru sănătate, primesc o masă caldă. Programul „Împreună după școală” este programat de luni până vineri între orele 08.00 și 16.00 în două etape: între orele 08.00 și 12.00 pentru elevii de gimnaziu și între orele 12.00 și 16.00 pentru elevii din școala primară.

FAMILIE

Educația părinților pentru a dezvolta și a consolida o bună relație părinte-copil, consiliere psihologică, socială, medicală și educațională ca intervenție timpurie pentru a preveni abandonul școlar și separarea familiei, instruire pentru a sprijini găsirea unui loc de muncă pentru părinți sau membrii familiei copiilor implicați în activitățile centrelor de zi. După integrarea pe piața muncii a unui membru al familiei, consilierul și psihologul îl sprijină să-și mențină locul de muncă și să se adapteze mai bine la condițiile de muncă.

COMUNITATE

Echipa mobilă a centrelor de zi oferă servicii sociale și tinerilor și adulților din comunitate, cum ar fi: educație școlară timpurie, orientare școlară și orientare profesională, formare profesională, mediere pe piața muncii, educație pentru sănătate și igienă personală, sprijin pentru înscrierea în programe de a doua șansă sau cursuri de formare profesională.

Analiza activităților realizate și a serviciilor oferite în cadrul celor două centre de zi CONCORDIA pe toate cele trei paliere de intervenție – copii, familii și comunitate- sunt în concordanță cu obiectivele propuse și sunt relevante pentru îndeplinirea acestora. Impactul menționat în secțiunea anterioară indică o relevanță mare a activităților și serviciilor oferite pentru îndeplinirea celor trei obiective principale asumate, dar în absența unei monitorizări sistematice de-a lungul implementării fiecărei activități este imposibil de separat efectul specific al fiecărei acțiuni în parte.

Drepturile copilului. Aspecte de vârstă și gen

Prin activitățile realizate, centrele de zi CONCORDIA ajută la asigurarea drepturilor copilului – educație, protecție și bunăstare socială, sănătate, libertatea de exprimare și participare la luarea deciziilor care îl privesc.

Serviciile educaționale oferite contribuie la asigurarea unui acces mai bun la educație, reducerea discriminării școlare a beneficiarilor din grupurile vulnerabile, dar și acces la educație timpurie pentru copiii din comunitatea Mimișlia prin creșterea calității serviciilor educaționale din grădiniță. În același timp, este asigurat accesul la activități extrașcolare și de petrecere a timpului liber cu impact asupra educației copilului. Serviciile de consiliere psihologică au rolul de a reduce manifestările comportamentale violente ale copiilor care participă la activitățile centrelor de zi.

Dreptul la bunăstare și protecție socială este asigurat prin serviciile oferite familiei (consiliere, "Școala părinților", job coaching etc), suportul material (rechizite, îmbrăcăminte, încălțăminte, produse alimentare etc), asigurarea unei mese calde pentru copiii participanți la activități, servicii de prevenire a violenței asupra copilului (prin activitățile cu părinții). Toate aceste servicii au rolul de a menține copilul în familia naturală și a preveni abandonul acestuia.

Activitățile și serviciile care contribuie la asigurarea dreptului la sănătate sunt: cursuri de igienă, asigurarea accesului la realizarea igienei personale în cadrul centrului de zi (duș, posibilitatea spălării hainelor), oferirea de produse de igienă familiilor, consilierea psihologică (necesară și pentru asigurarea sănătății mintale a copiilor), accesul la medic în caz de nevoie.

Libertatea de exprimare și participarea copiilor la luarea deciziilor care îi vizează este promovată și implementată în cadrul centrelor de zi.

În furnizarea de servicii sunt luate în considerare aspectele de vârstă și gen, fiecare copil primind servicii în funcție de particularitățile individuale stabilite în planul de servicii elaborat în urma anchetei sociale realizate. Categoria de vârstă și genul copilului sunt avute în vedere în stabilirea activităților la care acesta participă sau a serviciilor de care beneficiază.

Sustenabilitate

- Modelul centrelor de zi CONCORDIA are premisele de a deveni un model la nivel local și național;
- Experiența curentă a CONCORDIA este replicabilă și în interiorul organizației, prin dezvoltarea altor centre de zi;
- Lecțiile învățate din centrele de zi existente pot fi folosite și în activitățile altor acțiuni și proiecte realizate de CONCORDIA, atât în România, cât și la nivel internațional.

Modelul dezvoltat de O.U. CONCORDIA prin centrele de zi, este considerat unul ce poate fi replicat cu succes la nivelul unităților administrative locale, fiind recomandat de către DGASPC reprezentanților autorităților locale. Faptul că la nivelul DGASPC există angajați care anterior au lucrat la O.U. CONCORDIA face ca să fie mai ușor de explicat autorităților locale cum ar trebui să fie organizat și să funcționeze un centru de zi. Aceste centre de zi reprezintă un instrument extrem de util în prevenirea separării copilului de familie, identificarea cazurilor de copii care se află în situație de dificultate, reducerea părăsirii timpurii a școlii și îmbunătățirea performanțelor școlare. Din acest motiv, actorii locali apreciază că ar fi util să existe în fiecare comunitate un centru de zi, iar în orașele mari ar fi necesare mai multe.

Centrele de zi CONCORDIA, prin serviciile oferite în locațiile acestora și în comunitate (prin intermediul echipei mobile și a celor din grădiniță) reduc din presiunea pusă pe instituțiile publice cu responsabilități în domeniul incluziunii sociale.

„Cred că la începutul anului a venit la mine primarul unei comune de aici din PH unde exista un număr mare de pers de etnie romă și un număr mare cu copii cu tulburări de comportament și cu abandon școlar. A venit șeful politiei și primarul. Ideea primarului – a vrut să facă parteneriat cu DGASPC, au numit 2 persoane care au mers săptămânal acolo să lucreze cu primăria, cu școala... Acum au un draft de parteneriat cu primăria – să identifice 50 de familii care să participe la activitățile unui centru de zi în comunitate pe care să-l înființeze primăria. Nu numai că este necesar, dar primăria a înțeles ca dezvoltând astfel de servicii își rezolvă problemele în timp.”

- ASISTENT SOCIAL, NIVEL JUDEȚEAN

Eficacitate

→ Activitățile și serviciile oferite beneficiarilor au permis realizarea obiectivelor principale. Rezultatele cele mai bune se înregistrează la nivelul copiilor unde intervenția a fost directă (Copii din centru cu care se lucrează zi de zi);

→ Factorii care au contribuit la succesul intervenției sunt gama variată de servicii oferite, diversificarea permanentă a acestora în funcție de nevoile copiilor și părinților lor și perseverența personalului în depășirea tuturor obstacolelor ivite în integrarea socială a copiilor.

Centrele de zi CONCORDIA au avut un impact pozitiv asupra copiilor, familiilor acestora și chiar a comunității (inclusiv a școlilor și instituțiilor publice cu atribuții în domeniul social). Activitatea centrelor de zi CONCORDIA nu doar a prevenit separarea copilului de familie, dar a și asigurat o participare școlară mai bună, a facilitat continuarea parcursului educațional pentru mulți dintre beneficiari și intrarea pe piața muncii a părinților lor, a sprijinit cadrele didactice pentru a integra mai ușor copiii cu curențe educaționale sau cerințe educaționale speciale.

Nu se poate afirma că există componente mai puțin eficiente, deoarece cele trei paliere de intervenție presupun activități diferite, iar durata de timp pentru estimarea impactului variază. În plus, dacă în cazul copiilor intervenția este directă și se pot observa efectele într-o perioadă mai scurtă de timp, în cel al familiilor și comunității multe dintre schimbări se produc prin intermediul copiilor și perioada de înregistrare a acestora este mult mai mare. În același timp, în cazul comunității unele efecte sunt difuze și pot fi datorate și intervenției altor instituții. De exemplu, activitățile de job coaching nu au avut ca impact imediat angajarea unui număr mare de persoane, dar în timp a crescut numărul celor care s-au angajat din comunitate așa cum au observat și lucrătorii și asistenții sociali care își desfășoară activitatea în Mimiș. S-a intervenit mai puțin pentru reducerea violenței în familie, acesta fiind un domeniu mai dificil de gestionat și care cere personal specializat. Așa cum am specificat anterior, această intervenție redusă pentru combaterea violenței în familie a fost datorată și unei decizii a centrelor de zi de a-și păstra capitalul de încredere câștigat. În cazurile de violență care pun în pericol viața copilului, centrele de zi CONCORDIA le-au semnalat instituțiilor abilitate (DGASPC, ASSC).

Printre factorii care au contribuit la succesul activității centrelor de zi CONCORDIA se numără gama variată de servicii oferite, diversificarea permanentă a acestora în funcție de nevoile copiilor și părinților lor și perseverența personalului în depășirea tuturor obstacolelor ivite în integrarea socială a copiilor. Astfel, masa caldă oferită copiilor, suportul educațional oferit, sprijinul material (îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, produse de igienă etc), activitățile extrașcolare organizate, consilierea psihologică, serviciile de logopedie sunt elemente care au contribuit la asigurarea succesului intervenției centrelor de zi CONCORDIA la nivelul copiilor, familiilor și comunității.

„Faptul că cineva a pătruns în Mimiș și că mențin o relație constantă cu Mimiș este un câștig. Este meritul CONCORDIEI până la urmă. Vin pentru mâncare, pentru ajutoarele pe care le mai dau, dar petrec niște ore acolo, în care nu fac alte prostii. Asta arată și o perseverență a CONCORDIEI și niște servicii gândite și țintite bine, dar și o schimbare a oamenilor care permit copiilor să se ducă acolo...”

- ASISTENT SOCIAL, NIVEL JUDEȚEAN

„Perseverența celor de la CONCORDIA pentru că nu renunță ușor la ei; masa caldă, suport pe toate palierele - îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite.”

- LUCRĂTORI SOCIALI, NIVEL JUDEȚEAN

Unul dintre aspectele problematice este cel legat de lipsa asigurării transportului copiilor la și de la centrele de zi. Transportul copiilor la centrele de zi, mai ales în cazul Casei Alexandra unde beneficiarii vin din zone diferite ale orașului Ploiești, ar facilita o participare mai bună la activitățile derulate. În același timp, s-ar reduce numărul celor care părăsesc centrele de zi înainte de finalizarea ciclului gimnazial.

„Ar fi necesar să se asigure și transportul copiilor pentru a crește participarea la activitățile centrelor de zi. În cazul celor din Mimiș, dacă ar avea transport la centrele de zi, ar fi și mai redus abandonul școlar”.

- LUCRĂTORI SOCIALI, NIVEL JUDEȚEAN

„Ar trebui făcute activități în comunități ca să îi atragă pe copii. Ar fi bine să fie mai vizibili și să facă activități și în alte zone și cu copii.”

- LUCRĂTORI SOCIALI, NIVEL JUDEȚEAN

5

Concluzii generale

Tabelul 3 sintetizează principalele rezultate ale acestui studiu. El aduce laolaltă aspectele deja discutate în extenso în secțiunile anterioare și furnizează o privire de ansamblu asupra intervenției centrelor de zi CONCORDIA.

Tabelul 3. Matricea efectelor și impactului intervenției CONCORDIA

DOMENIU	EFECTE. IMPACT
Educație	<p>Impact ridicat, beneficiarii ajung în ansamblul lor la performanță școlară superioară celei de așteptat date fiind familiile de proveniență și situațiile de risc în care se află. Abandonul școlar prematur este redus substanțial.</p> <p>Impactul este mai puternic în rândul beneficiarilor pe termen lung ai CONCORDIA.</p> <p>Documentarea acestui domeniu în dosarele beneficiarilor CONCORDIA este incompletă.</p>
Vocațional	<p>Impactul vocațional nu este ușor de surprins, fiind necesară reevaluarea sa în momentul în care beneficiarii vor fi tineri adulți (18-29 de ani).</p> <p>Orientarea profesională are nevoie de adaptare permanentă la forme de angajare atipice: munca în străinătate, lucrul de acasă, portofolii de angajatori etc.</p> <p>Exemple anecdotice furnizate de personalul CONCORDIA sugerează efecte benefice ale programelor de job coaching destinate adulților.</p>
Social	<p>Focusul pe implicarea beneficiarilor în viața socială este redus.</p> <p>Fideli unui model tradiționalist de familie, beneficiarii tind să dezvolte rar comportamente de socializare și participare în afara familiei și a grupului de rudenie, dar sunt uneori implicați în relații de vecinătate și uneori chiar de acțiune civică, prin voluntariat.</p>
Familial	<p>Intervenția integrată este eficientă în ansamblul ei.</p> <p>Activitățile de job-coaching au fost de un real folos pentru unele familii.</p> <p>Activitățile derulate împreună cu părinții au determinat îmbunătățiri ale relațiilor familiale.</p> <p>Centrele de zi CONCORDIA au contribuit la prevenirea separării copilului de familie și la scăderea numărului de mame minore.</p> <p>Intervenția CONCORDIA este timidă în ce privește violența domestică.</p>
Psihologic	<p>Consilierea psihologică constituie o preocupare constantă, cu efecte benefice, dar înregistrarea sistematică a progresului observat și chiar a activităților realizate este deficitară.</p>

Tabelul 3. Matricea efectelor și impactului intervenției CONCORDIA

DOMENIU	EFECTE. IMPACT
Medico-sanitar	<p>Impactul cel mai relevant este cel al familiarizării copiilor cu normele de igienă personală acceptate social și interiorizarea acestora pentru o evoluție socială pozitivă.</p> <p>Lipsește înregistrările sistematice ale unor indicatori ai stării de sănătate ai copiilor: înălțimea, greutatea, vaccinări, boli existente.</p> <p>Este necesară monitorizarea continuă a stării de sănătate a copiilor și ajutorarea acestora în momente dificile prin intermediul personalului de specialitate.</p>
Satisfacție cu viața	<p>Informația privind dezvoltarea ca persoane independente și, efectul său final, a fi fericit, este incompletă în acest moment, dat fiind că puțini dintre beneficiarii CONCORDIA au devenit tineri adulți.</p> <p>Plecând însă de la situația curentă a beneficiarilor ce au atins 20-21 de ani și din observațiile privind felul în care se simt beneficiarii pe care i-am observat în CONCORDIA, se poate afirma că beneficiarii sunt satisfăcuți în mare măsură de viața lor, mai ales după intervenția O.U. CONCORDIA.</p>
Impact societal	<p>CONCORDIA are o imagine bună în rândul actorilor locali și este indicată adesea ca model de bune practici. Experiența cu alți furnizori români și europeni de servicii sociale și literatura internațională conduc la concluzia că exemplul centrelor de zi este replicabil local și național, poate genera lecții pentru alte programe CONCORDIA și este generalizabil în alte țări.</p> <p>Prezența în media este redusă, iar auto-promovarea prin social media sporadică.</p>
Organizare	<p>Dosarele beneficiarilor sunt bogate în informație, dar dificil de utilizat. Ele pot însă deveni cu adevărat comprehensive fără costuri pentru CONCORDIA și personalul său.</p>

Pe ansamblu, discutăm despre fiecare centru de zi CONCORDIA ca despre un ansamblu de instrumente și acțiuni dispuse în slujba intereselor beneficiarilor. Concluziile de mai sus privesc ansamblul acestor acțiuni, în timp ce recomandările ce urmează discută și despre detalii legate de acțiuni specifice.

Luând în considerare ansamblul celor constatate în toate analizele realizate, se desprind 4 răspunsuri clare la obiectivele asumate prin acest studiu (Tabelul 4). La rândul lor, răspunsurile concise la întrebările de cercetare relevă un impact de ansamblu pozitiv al centrelor de zi CONCORDIA (Tabelul 5).

OBIECTIVUL SPECIFIC INIȚIAL

REZULTAT

Tabelul 4. . Rezultate succinte asociate obiectivelor asumate

Identificarea activităților și elementelor acestora prin care se produce schimbarea pentru beneficiari, grupuri sau comunități;	Toate activitățile centrelor de zi CONCORDIA contribuie la schimbare pozitivă pe cele trei paliere de intervenție - copii, familii, comunitate.
Identificarea elementelor cheie care contribuie la succesul activității centrelor de zi, precum și a principalelor blocaje și obstacole în implementare;	Toate activitățile centrelor de zi CONCORDIA contribuie la schimbare pozitivă pe cele trei paliere de intervenție - copii, familii, comunitate.
Formularea de recomandări pentru acțiunile viitoare în vederea asigurării sustenabilității și replicării activității centrelor de zi;	Capitolul următor include recomandările, precum și instrumentul de monitorizare propus.
Identificarea indicatorilor de performanță care să asigure monitorizarea și evaluarea progresului activităților derulate.	

Tabelul 5. Răspunsuri la întrebările de cercetare

ÎNTREBAREA DE CERCETARE

REZULTAT

1. Activitățile și rezultatele imediate ale centrelor de zi sunt consistente cu scopul inițial și contribuie la atingerea obiectivelor asumate?	Am remarcat coerență în abordarea propusă de centrele de zi CONCORDIA.
2. În ce măsură au fost atinse obiectivele stabilite inițial?	Centrele de zi CONCORDIA și-au atins obiectivele stabilite inițial.
3. Care sunt principalii factori care au influențat realizarea sau ne-realizarea obiectivelor?	Abordarea integrată este principalul factor de coagulare a acțiunilor CONCORDIA și cheia eficacității fiecărei intervenții în sine.
4. Respectă toate procesele drepturile copilului? În furnizarea de servicii sunt luate în considerare aspectele de vârstă și gen?	Nu am constatat încălcări ale drepturilor copilului. Acțiunile CONCORDIA sunt adaptate vârstei și genului beneficiarilor atunci când o astfel de adaptare este utilă.

ÎNTREBAREA DE CERCETARE

REZULTAT

5. Ce componente ale activității derulate sunt cele mai (puțin) eficiente? Care sunt factorii care explică succesul? Există o valoare adăugată a abordării integrate și care sunt factorii care influențează realizarea activităților?

În absența unui instrument de monitorizare permanentă este practic imposibil de distins efectul fiecărei acțiuni specifice. Ansamblul acțiunilor CONCORDIA este unul de natură a genera efecte pozitive la nivelul beneficiarilor. Pentru a putea estima valoarea adăugată a fiecărei acțiuni în parte recomandăm implementarea modelului de monitorizare propus în secțiunea următoare.

6. Este activitatea centrelor de zi replicabilă? Poate fi replicată integral sau doar anumite componente? La ce nivel (local, județean, național)? Sunt necesare modificări ale activității astfel încât aceasta să poată fi replicat?

Activitatea este replicabilă și poate fi folosită ca model pentru acțiuni similare ale CONCORDIA sau altor furnizori de servicii, atât în România cât și în afara acesteia.

7. Care sunt lecțiile învățate la fiecare nivel de intervenție care ar trebui luate în considerare pentru implementarea și replicarea ulterioară a activității centrelor de zi?

Lecțiile învățate pot fi regăsite în lista recomandărilor din secțiunea următoare

8. Există rezultate neplanificate care merită luate în considerare pentru adresarea provocărilor în implementarea activității?

Nu am identificat rezultate neplanificate. În fapt, opțiunea de adaptabilitate la condițiile contextuale existente (deopotrivă legate de beneficiari și de potențialele surse de finanțare), precum și revizuirea permanentă, adesea anticipativă, a strategiei de acțiune, fac să nu poată exista rezultate neplanificate și să apară o ajustare pozitivă a strategiilor de acțiune și de implementare a activității.

6 Recomandări

6.1. Recomandări generale

Extinderea capacității și efecte de multiplicare

Impactul de ansamblu al CONCORDIA, deși dificil de evaluat, este cert unul pozitiv. Extinderea experienței centrelor de zi din Ploiești prin replicarea la Odobești constituie prin urmare un pas firesc.

Experiența pozitivă poate fi dezvoltată și în alte zone, existând și potențialul de a transfera cunoașterea acumulată spre alți furnizori de servicii sociale (pentru copii) prin simplul contact cu modelul oferit de CONCORDIA sau chiar programatic (CONCORDIA oferind în mod intenționat modelul de intervenție spre replicare). Cu alte cuvinte, cele două centre de zi din Ploiești pot fi folosite ca model în inițiative similare.

Recomandări pe domenii

Am formulat în text recomandări specifice, care sunt sistematizate sintetic în **Figura 2**. Ele sunt reluate exhaustiv în secțiunea următoare a acestui raport (**Tabelul 6**).

Punctele critice spre care merg recomandările noastre sunt trei:

- o atenție mai mare acordată pregătirii pentru integrarea în viața socială
- dezvoltarea și eficientizarea sistemului existent de monitorizare, înregistrare a informației, gestiune a acesteia și informare privind beneficiarii
- continuarea atragerii foștilor beneficiari la întâlnirile anuale și implicarea lor în activități de voluntariat legate de centrele de zi

Primul subiect a fost deja abordat în capitolul dedicat vieții sociale. Celelalte două sunt transversale și au fost menționate în diferite subcapitole și capitole. În cele ce urmează le dezvoltăm, dat fiind caracterul lor integrator.

Monitorizare permanentă

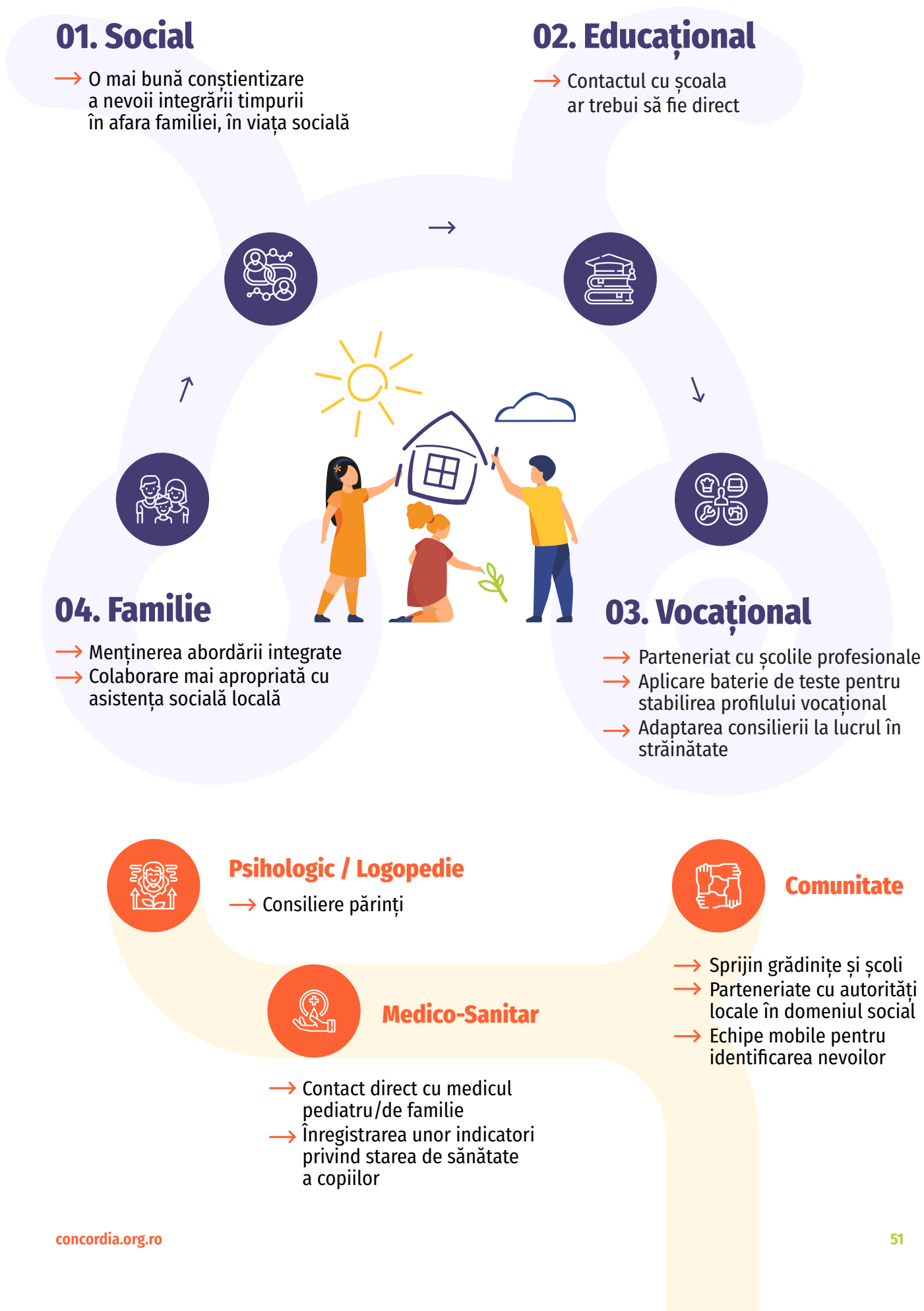
Un instrument de monitorizare și înregistrare sistematică a datelor despre beneficiari devine absolut necesar. De la înființarea centrelor de zi și până azi, activitatea centrelor de zi a devenit din ce în ce mai complexă, integrând o panoplie impresionantă de instrumente. Deși există dosare individualizate ale beneficiarilor, înregistrările din ele sunt parțiale, multe elemente fiind reținute în principal de personalul CONCORDIA. Cum numărul de beneficiari asistați este destul de mare, iar timpul de la primele contacte devine îndelungat, este dificil ca toate detaliile să rămână nealterate în memoria personalului CONCORDIA, ca amintirile să nu se suprapună, ca informațiile să continue a fi extrem de precise.

Spre exemplu, unul dintre angajații CONCORDIA ne-a întrebat ce procent dintre cei asistați ajung să finalizeze liceul. Astfel de informație ar putea fi regăsită doar dacă un instrument de urmărire a traiectoriilor (tracking) ar fi folosit. Dar întrebarea se aplică ca atare și pentru cei care absolvă examenul de capacitate. Majoritatea beneficiarilor sunt în sistem până la încheierea gimnaziului. Din păcate, dosarele existente în prezent nu includ informație sistematică în acest sens, așa cum nu includ nici despre notele din timpul anului școlar sau la finalul anului școlar. Orice estimat încercat pentru ponderea celor ce absolvă gimnaziul și pot trece spre liceu va avea o precizie atât de mică încât devine irelevant.

De aceea este nevoie de un sistem de înregistrare sistematică a informației. Un astfel de sistem permite monitorizare permanentă, capacitate de intervenție rapidă, capacitate de evaluare detaliată a impactului și eficientizare a activității. Descriem în secțiunea următoare o propunere în acest sens.

Figura 2

6.2. Matricea recomandărilor esențiale

Impact diferențiat

Evaluarea de față este una predominant calitativă și poate identifica impactul global al programelor centrelor de zi CONCORDIA, dar nu poate diferența valoarea adăugată a fiecăruia. Spre exemplu, nu poate spune cât reprezintă contribuția job coaching și cât contribuția consilierii psihologice.

Sistemul de monitorizare propus rezolvă o astfel de întrebare. El trebuie dublat de menținerea informațiilor despre cei care părăsesc programele CONCORDIA, pentru a putea evalua efectele pe termen lung ale lucrului în cadrul centrelor de zi.

Tabelul 6

6.3. Lista recomandărilor specifice

DOMENIU	RECOMANDĂRI
Educațional	<ul style="list-style-type: none"> • Înregistrarea sistematică a indicatorilor educaționali proveniți de la școli. • Urmărirea traiectoriei beneficiarilor ce ies din centrele de zi. • Nevoia de contextualizare: <i>Contactul cu școala ar trebui să fie prin părinți, dar și, complementar, direct, iar evidențele legate de rezultatele școlare (medii generale și medii la diferite materii) și participarea școlară (numărul de absențe) să fie primite periodic.</i> • Asigurarea transportului beneficiarilor către și dinspre centrele de zi ar contribui la o prezență mai bună a acestora la activitățile derulate, și în special al celor care provin din familii în care părinții/ tutorii nu au timp sau nu pot să se ocupe de aceștia. • Pentru copiii cu CES este nevoie de o intervenție specifică care să îi ajute să recupereze decalajele educaționale. • Pentru copiii care ies din centrele de zi în urma absențelor numeroase de la cursuri, sugerăm continuarea asistării prin echipele mobile.
Vocațional	<ul style="list-style-type: none"> • Urmărirea parcursului profesional pe o perioadă de minim 10 ani de la ieșirea din sistemul centrelor de zi. • Parteneriat cu școlile profesionale care organizează clase în sistem dual pentru a le prezenta oferta și beneficiarilor centrelor de zi. • Aplicare baterie de teste pentru stabilirea profilului vocațional al copilului. • Adaptarea consilierii vocaționale la modelele de lucru în străinătate. • Nevoia de a urmări traiectoriile beneficiarilor de servicii job coaching pe perioade de minim 3-4 ani.
Familial	<ul style="list-style-type: none"> • Intervenția integrată trebuie continuată și îmbunătățită cu o serie de alte servicii în funcție de nevoile beneficiarilor. Chiar dacă în mare parte serviciile oferite sunt standardizate, O.U. CONCORDIA oferă și servicii personalizate conform celor stabilite în planul individual de servicii. Este nevoie de o monitorizare mai bună a rezultatelor obținute și la nivelul familiei astfel încât să se poată identifica din timp noile servicii necesare a fi dezvoltate. Este nevoie de evidențe pentru a putea dezvolta noi servicii.

<p>Familial</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Derularea periodică de analize ale satisfacției în rândul copiilor și a familiilor lor. Aceste analize pot fi corelate pentru a vedea în ce măsură se declară copilul se confirmă în cele afirmate de părinți. Acestea vor oferi nu doar o evaluare a activităților derulate, a satisfacției cu acestea, ci și o identificare de nevoi. • Este utilă o colaborare mai intensă a O.U. CONCORDIA cu asistența socială locală în ce privește cazurile de violență domestică, determinând DGASPC și instituțiile abilitate să intervină fără a aduce prejudicii poziției O.U. CONCORDIA în comunitate. Pentru ca încrederea membrilor comunității în O.U. CONCORDIA să se păstreze la un nivel ridicat este necesar ca instituțiile sesizate să nu divulge sursa care a făcut sesizarea. • Urmărirea beneficiarilor pe termen lung este necesară pentru a putea estima impactul asupra vieții familiale. Lipsa acestor înregistrări ale parcursului vieții beneficiarilor pe termen lung face imposibil de determinat acest impact momentan.
<p>Social</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar fi util ca dosarele existente să includă și informații privind relaționarea în afara familiei. Este vorba de participare la acțiuni comunitare, voluntariat, urmărirea știrilor, implicarea în viața comunității, frecvența socializării cu prietenii și numărul acestora etc. O astfel de atenție acordată raportării în sine, poate conduce personalul centrelor de zi CONCORDIA spre o mai bună conștientizare a nevoii integrării timpurii în afara familiei, în viața socială, ceea ce constituie un punct de plecare în dezvoltarea personală ca individ independent.
<p>Psihologic</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dublarea consilierii pentru copii de consilierea pentru părinți, aceștia având un rol esențial și fiind cei care trebuie să sprijine și să încurajeze copilul în vederea deprinderii de noi comportamente. • Nevoie de înregistrări sistematice, mai detaliate ale evaluărilor psihologice realizate în momente diferite ale intervenției în centrele de zi. • Se poate lua în considerare, cu rol preventiv, evaluarea periodică și a celor ce nu intră în consiliere.
<p>Sănătate</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Starea de sănătate constituie o precondiție necesară pentru dezvoltare, iar documentarea evoluției acesteia este necesară. • Contactul cu medicul pediatru/ medicul de familie trebuie inclus în contractul de primire în centrele de zi. În acest fel vor fi disponibile informațiile legate de vaccinare și bolile pe care copilul le-a avut. Contactul poate fi mediat de părinți, aceștia urmând a aduce informațiile din fișă către centrele de zi. Apare o problemă la nivelul acelor părinți ce nu pot aduce date de la medic din cauza unor constrângeri personale (spre exemplu: dificultăți de comunicare). Ei pot fi consiliați despre cum pot face acest lucru, ceea ce crește pe de o parte competențele lor ca părinți, iar pe de alta îi responsabilizează, ambele consecințe fiind benefice copiilor.
<p>Impact general</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pentru evaluarea impactului programelor centrelor de zi CONCORDIA este necesară o evaluare peste aproximativ 4-5 ani, când mai mulți beneficiari din primele generații ale Caselor Cristina și Alexandra vor fi tineri adulți. Instrumentul de urmărire a traiectoriilor (<i>tracking</i>) propus în finalul acestui raport ajută în acest sens.

Colaborare cu actori locali

- Menținerea legăturilor cu mediul local, și consolidarea celor cu foștii angajați. O întâlnire informală, o dată pe an, poate fi benefică în acest sens.

Structura dosarelor

- Înregistrarea periodică, narativă, a observațiilor privind beneficiarii. Spre exemplu, la fiecare două-trei luni, personalul CONCORDIA notează observațiile privitoare la fiecare beneficiar. Practic se poate imagina un sistem prin care pentru 12 beneficiari se notează lucruri la final de ianuarie, aprilie, iulie și octombrie; pentru următorii 12 se notează în februarie, mai, august, noiembrie; iar pentru următorii 12 în martie, iunie, septembrie, decembrie. Notițele pot fi structurate pe domeniile abordate în acest raport, dar este de preferat să fie menținut un format liber, care să permită consemnarea lucrurilor relevante, anecdotice ș.a.m.d.
- O astfel de înregistrare, precum și gestiunea restului informației (spre exemplu planurile educaționale personalizate) ar trebui realizată electronic. Experiența din alte organizații arată că nu este deloc o presiune legată de competențele IT ale personalului, și că în scurt timp (1-2 luni), gestiunea electronică a tuturor acestor înregistrări conduce la economii importante de timp pentru toți cei implicați.

Prezența online

- Stabilirea unor ținte de angajare media pentru componentele de comunicare digitală.
- Integrarea fluxurilor social media pe pagina principală O.U.CONCORDIA.
- Înscrierea pe platformele de monitorizare a prezenței digitale cum ar fi [Zelist](#), [Google Analytics](#) etc. pentru evaluarea evoluției conținutului media.
- Definirea unor termeni cheie care să fie utilizați în conținutul media, inclusiv prin definirea în construcția paginilor web și a comunicării interne și externe.

7

Lista abrevierilor

ANDPDCA - Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții
ASSC - Administrația Serviciilor Sociale Comunitare Ploiești
BMI - Indicele de masă corporală
CZ - Centru de zi
DGASPC - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
ICCV - Institutul de Cercetare a Calității Vieții
INS - Institutul Național de Statistică
ONG - Organizație neguvernamentală
O.U. CONCORDIA - Organizația Umanitară CONCORDIA

Lista figurilor și a tabelelor

Figura 1. Vizualizarea fluxurilor principale presupuse de teoria schimbării 09

Figura 2. Matricea recomandărilor esențiale 48

Tabelul 1.

Estimări ale vârstei la intrarea în CZ, vârstei la ieșirea din CZ și ale duratei petrecute în CZ 17

Tabelul 2. Operaționalizarea obiectivelor CONCORDIA la momentul realizării acestui studiu 38

Tabelul 3. Matricea efectelor și impactului intervenției CONCORDIA 43

Tabelul 4. Rezultate succinte asociate obiectivelor asumate 45

Tabelul 5. Răspunsuri la întrebările de cercetare 45

Tabelul 6. Lista recomandărilor specifice 49

Caseta 1. Impact educațional - Studii de caz (1) 19

Caseta 2. Impact educațional - Studii de caz (2) 21

Caseta 3. Impact la nivel vocațional - Studii de caz 25

Caseta 4. Impact la nivelul relațiilor sociale - Studii de caz 26

Caseta 5. Impact la nivelul relațiilor de familie - Studii de caz (1) 30

Caseta 6. Impact la nivelul relațiilor de familie - Studii de caz (2) 32

Caseta 7. Consiliere psihologică - Studii de caz 33

Caseta 8. Informații despre starea de sănătate - Studii de caz 35

8

Glosar de termeni

Abordarea integrată

Presupune acțiuni coordonate într-un demers global care depășesc granițe disciplinare sau categorii de activități. În cazul misiunii și activităților O.U. CONCORDIA se referă la furnizarea de servicii atât copiilor, cât și familiilor și comunităților, ca parte a accentului pe copii. Principalele activități sunt sprijinirea învățării, implicarea părinților, promovarea angajării comunității etc.

Analiză de impact

Compararea stării finale cu cea inițiale pentru un caz care a beneficiat de un tratament, diferența dintre cele două stări fiind comportată la rândul ei cu diferența dintre starea inițială și cea finală a unui caz similar ce nu a beneficiat de tratament. Orice sistem poate fi definit prin parametrii săi de intrare și cei de ieșire. Umanizând această definiție seacă, discutăm despre beneficiarii centrelor de zi CONCORDIA ca despre „intrări” în sistem, care primesc o serie de „tratamente” și prezintă la intrare și la final anumite „caracteristici”. Spre exemplu, un copil aflat în situație de risc primește ca tratament în centrul de zi CONCORDIA diferite servicii educaționale, consiliere psihologică, educație sanitară, orientare profesională etc. Conform teoriei schimbării, toate aceste „tratamente” contribuie la a ajunge la o „stare finală” care este mai bună decât „starea finală” probabilă în absența tratamentelor. „Tratament” sau „intervenție”, „stare inițială”, „stare finală”, „intrare” sunt elemente esențiale pentru analiza de impact și constituie termeni consacrați în analiza organizațională, analiza de impact și alte câteva domenii. Îi folosim ca atare în întreg raportul.

Centru de zi

Un loc care furnizează servicii de îngrijire, educație, recreere celor care nu pot fi complet independenți. Centrul de zi constituie un tip de serviciu complex, constând în fapt într-un ansamblu comprehensiv de prestații de natură socială, care poate include sprijin de varii feluri. Beneficiarii pot fi persoane în vârstă, copii, persoane cu dificultăți fizice sau de învățare, victime ale violenței domestice, persoane fără adăpost, refugiați etc. Centrul de zi poate fi organizat de către autorități locale, organizații private sau de voluntari. În cazul O.U. CONCORDIA, centrele de zi reprezintă o formă de protecție și asistență socială care previne situațiile ce pun în pericol dezvoltarea copilului în afara sistemului instituțional, previne intrarea copiilor în sistemul rezidențial de protecție, și promovează dreptul copilului de a crește în propria familie.

Grup/individ aflat în situație de risc

Membri unei societății care au o probabilitate comparativ mai mare cu restul populației de a nu atinge standardele minime a ceea ce este considerat adecvat pentru evoluția socială. Copii reprezintă o categorie a populației supusă unor riscuri cum ar fi sărăcia, sănătatea precară, violența sau situația familială.

Impact educațional

Definită ca subsistem social, educația este cel mai clar indicator al rezultatelor în viață, influențând aspecte cum ar fi venitul, statutul social, ocuparea forței de muncă și este un predictor puternic al atitudinilor personale și bunăstării generale în societate. Educația contribuie la identitatea socială în sens pozitiv prin creșterea încrederii sociale, angajamentului politic, sănătății, dar și în sens negativ în cazul lipsei educației înregistrându-se fenomene de exclusiune socială și scădere a stimei de sine.

Impact la nivelul relațiilor de familie

În societățile moderne dezvoltarea emoțională, cognitivă și socială a copiilor se consolidează atunci când instituțiile de educație formală și informală lucrează împreună cu familiile acestora. Colaborarea dintre acestea influențează evoluția, integrarea socială și procesele de învățare ale copiilor.

Impact la nivelul relațiilor sociale

Interacțiunea socială reprezintă una dintre cele mai importante aspecte ale integrării sociale și dezvoltării unui copil. Pe lângă familie, societatea a codificat achiziția abilităților sociale prin instituții ale socializării cum ar fi grădinița, școala, cluburi sau asociații. Acestea evaluează și acordă note sau calificative pentru tehnici de interacțiune socială care formează baza pentru relațiile ulterioare cu membrii familiei, prieteni și colegi de muncă.

Impact medico-sanitar

Reprezintă achiziția de cunoștințe, accesul la resurse materiale pentru familiile minorilor și modificările somato-fiziologice observate la copii înscriși în cadrul centrelor de zi. Efectele pot fi înregistrate în zona sănătății cardiovasculare și metabolice, sănătății mentale sau incidența bolilor transmisibile.

Impact psihologic

Raportat la situația copiilor din centrele de zi, reprezintă schimbările resimțite de aceștia atunci când sunt implicați în activitatea acestora, separați de familie. Impactul emoțional poate fi măsurat prin utilizarea dimensiunilor plăcere-nemulțumire, excitare-non-excitare și dominanță-supunere, iar efectele pot fi diferite grade de agresivitate, conștientizare socială, stres, îmbunătățire a vocabularului sau implicare socială.

Impact vocațional

Reprezintă măsura în care îndeplinirea sau negarea vocației indivizilor și schimbarea socială pot fi atribuite unor instituții din sfera educațională cum ar fi colegiile profesionale, școlile, universitățile, dar și locurilor de muncă, mediilor domestice sau organizațiilor voluntare. Capacitatea unei societăți de a asigura propriilor membri dezvoltarea în acord cu abilitățile acestora este un indicator al modernității acesteia.

Impact

Diferența dintre starea finală observată și cea finală probabilă în absența oricărui tratament primit de beneficiari. Consecințele programelor O.U. CONCORDIA se materializează pe de o parte asupra realizării obiectivelor directe, pe de altă parte în efecte indirecte asupra comunității în care se desfășoară.

Intrare în sistem

În teoria sistemelor reprezintă magnitudinea variabilelor independente de tip cauză care influențează din exterior starea și evoluția sistemului. Acestea definesc variabilele de stare care au rolul de a caracteriza și descrie starea curentă a sistemului și variabilele de ieșire care transmit în exterior informații despre sistem. Sistemele sociale sunt caracterizate de intrări cum ar fi procese economice, factori demografici, elemente socio-culturale sau caracteristici naturale și ecologice.

Stakeholder

Persoană sau grup care au interese pentru o organizație și pot afecta sau fi afectați de acțiunile acesteia. În cazul unui ONG aceștia pot fi persoanele direct implicate, persoanele cărora li se adresează serviciile sau donatorii.

Stare finală/Stare inițială

Să presupunem că studiem schimbarea unui obiect oarecare.

Starea inițială constituie felul în care acest obiect arată la început. Starea inițială este prin urmare definită printr-un set de una sau mai multe variabile, care iau valori ce constituie starea inițială. Obiectul supus analizei poate fi, spre exemplu, un sistem complex, o mulțime de oameni, o persoană oarecare. Spre exemplu, dacă suntem interesați de eficiența unei intervenții educaționale asupra unei școli în ce privește rata de admitere la liceu, starea inițială va fi dată de rata de admitere la liceu înainte de a se interveni prin programe sau politici dedicate, precum și elemente legate de structura populației de elevi: gradul de educație a părinților, compoziția pe sexe, vârste, etnii, prezența unor dizabilități, etc.

Starea finală este definită similar, printr-un vector identic al caracteristicilor obiectului studiat, dar măsurate la finalul intervenției, sau, mai exact, la momentul la care se consideră că ar trebui observată o schimbare a stării inițiale în urma intervenției realizate. În cadrul acestui raport definim starea inițială prin caracteristici socio-economice ale comunităților defavorizate din Ploiești la momentele înființării celor două centre de zi, iar starea finală prin aceleași caracteristici, dar observate la momentul anului 2021. În plus, ne uităm la beneficiari individuali, iar în cazul lor starea inițială și cea finală se referă la caracteristicile individuale ale fiecăruia.

Tratament / intervenție

În cadrul metodei experimentale reprezintă selectarea unor variabile care sunt manipulate de către cercetător. Un tratament experimental presupune modificarea condițiilor experimentului prin menținerea constantă a tuturor variabilelor și manipularea tratamentului, permițând stabilirea potențială a unei relații cauză-efect. În sistemele sociale situațiile experimentale sunt dificil de proiectat, de aceea intervențiile sociale oscilează între situații cvasi-experimentale și intervenții complexe care iau în calcul subsistemele sociale și incertitudinea.

Acest raport este redactat în cadrul **Institutului de Cercetare a Calității Vieții (ICCV)** de către autorii de mai jos, în beneficiul Organizației Umanitare CONCORDIA România. El face parte dintr-un pachet de rapoarte destinate O.U. CONCORDIA în ce privește activitatea centrelor de zi din Ploiești. Rapoartele anterioare sunt realizate de același colectiv de autori, au fost finalizate de-a lungul lui 2021, și includ:

Evaluarea de impact a Centrelor de Zi CONCORDIA Romania. TEORIA SCHIMBĂRII ȘI INSTRUMENTE DE MONITORIZARE

Evaluarea de impact a Centrelor de Zi CONCORDIA Romania. TEORIA SCHIMBĂRII ȘI INSTRUMENTE DE MONITORIZARE - vers. sintetică

Impact Evaluation for Concordia Day-Care-Centres in Romania. THEORY OF CHANGE AND MONITORING TOOLS

Impact Evaluation for Concordia Day-Care-Centres in Romania. THEORY OF CHANGE AND MONITORING TOOLS. A Synthesis

Evaluarea de impact a Centrelor de Zi CONCORDIA Romania. INCEPTION REPORT

Bogdan VOICU

cercetător științific I la Academia Română, în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții și profesor de sociologie la Universitatea Lucian Blaga din Sibiu. Bogdan are o experiență de peste două decenii în evaluarea impactului și evaluarea politicilor / programelor. A întreprins astfel de sarcini în legătură cu diverse politici / programe sociale și educaționale. Bogdan Voicu este membru al Grupului Românesc pentru Studiul Valorilor Sociale (găzduit de ICCV), fiind investigatorul principal în Romanian European/ World Values Survey pentru seriile din 2005, 2012, 2017, 2018. Bogdan face de asemenea parte din echipa românească implicată în Studiu Comparativ al Sistemelor Electorale.

Adriana NEGUȚ

cercetător științific III în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții. Adriana și-a primit doctoratul în sociologie (2012) de la Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială. Adriana are mai mult de 10 ani de experiență în proiecte de cercetare care acoperă domenii precum dezvoltare comunitară, economie socială, ocuparea forței de muncă, educație, echilibrul dintre viața profesională și cea privată.

Claudia PETRESCU

cercetător științific II la Institutul de Cercetare a Calității Vieții (Academia Română) și are mai mult de 16 ani de experiență în implementarea proiectelor de cercetare în diferite domenii precum protecția copilului, servicii sociale, educație, dezvoltare comunitară, economie socială și calitatea vieții. Are experiență în proiectarea cercetării, colectarea și analiza datelor cantitative și calitative, elaborarea rapoartelor de cercetare, precum și în coordonarea proiectelor de cercetare.

Eugen GLĂVAN

cercetător științific III la Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română, cu interese de cercetare în domeniul rețelelor sociale, sociologiei vizuale și studiilor rurale. Eugen este doctor în sociologie din 2012 la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București, cu o teză de doctorat intitulată „Imagina spațiului rural în societatea românească”. A fost implicat în proiecte de cercetare în domenii precum înțelegerea publică a științei (2008-2010), stratificarea socială (2008-2011), economia socială (2013-2014) sau incluziunea socială (2016).

Toate perspectivele, opiniile și rezultatele prezentate în acest studiu sunt produsul muncii autorilor și nu implică în niciun fel organizația gazdă (ICCV) sau beneficiarul (CONCORDIA).

Coordonator al contractului din partea O.U. CONCORDIA: **Irina Opincaru.**